

ایک ماہ میں اردو کی مد سے ہندی سیکھانے والی
— آسان کتاب —

آدھ ہندی سیکھیں
یعنی

ہندی اردو بول چال

ان

ماسٹر عتیق الدین صاحب کمال

ملک بک ڈپو۔ اردو بازار لاہور

پرنٹر پر لیس شیر از نوری

ایک ماہ میں اردو کی مد سے ہندی سیکھانے والی
— آسان کتاب —

آدھ ہندی سیکھیں
یعنی
ہندی اردو بول چال

ان

ماسٹر عتیق الدین صاحب کمال

ملنے کا پتہ

ملک بک ڈپو۔ اردو بازار لاہور

(۷۸۶)

(جملہ حقوق بحق مصنف محفوظ ہیں)

نام کتاب _____ آؤ ہندی سیس لینی ہندی آؤ دوجول چال

مصنف _____ نامٹر عتیق الدین صاحب کامل

بار اول _____ جولائی ۱۹۷۷ء

تعداد _____ ۵۰۰

ناشر _____ الحمد پبلی کیشنز، لاہور

پرینٹر _____ سید مصطفیٰ حسین تاجدار
القائم آرٹ پریس پیپہ اخبار لاہور

قیمت:

۵۰ روپے

سٹاکسٹ

مکے بک ڈپو ○ نیو بک سیس

آؤ دوجول، لاہور

ابتدائیہ

اگر آپ اردو جانتے ہیں اور ہندی سیکھنا چاہتے ہیں تو ہندی سیکھنا اردو سیکھنے سے زیادہ آسان ہے جس حروف یا لفظ کو آپ پڑھیں اُس کو زبان سے بھی ادا کرتے جائیں اور ساتھ ساتھ کاغذ پر لکھتے بھی جائیں اس طرح تھوڑے عرصہ میں ہی ہندی آجائے گی اور آپ اچھی طرح ہندی لکھ پڑھ سکیں گے۔

ہندی زبان میں کل ۴۹ حروف ہوتے ہیں۔ یہ حروف دو قسم کے ہوتے ہیں جن کو سورا اور وینجن کہتے ہیں۔ سورا تیرہ ہیں اور وینجن چھتیس ہیں۔ سورا اور وینجن لکھنے کا طریقہ اس طرح ہے نیچے دیکھئے۔

سورا

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ
।	।	।	।	।	।
ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः
।	।	।	।	।	।

व्यंजन

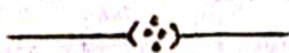
विंजन

क ک	ख کھ	ग ग	घ گھ	ङ ङ
च چ	छ چھ	ज ج	झ جھ	झ झ
ट ط	ठ ٹھ	ड ڈ	ढ ڈھ	ण اٹاں
त ت	थ تھ	द د	ध دھ	न ن
प پ	फ ف	ब ب	भ بھ	म م
य ی	र ر	ल ل	व و	स س
श ش	ष ش	ह ه	क्ष کش	त्र ترا
				श گیا

پہلا سبق

ہندی کی بارہ کھڑی

جیسے اردو زبان میں کسی لفظ (حرف) کے ساتھ زیر، زیر اور
پیش لگاتے ہیں اور اُن کی آواز میں تبدیلی آجاتی ہے اسی طرح سے
ہندی زبان میں ویجنوں کے ساتھ سوروں کی ماترائیں لگا کر
اُن کی آواز میں تبدیلی لائی جاتی ہے۔ غور فرمائیے۔

ک کا کی کو ک کے ک کو کو
ک ک ک ک ک ک ک ک ک ک ک ک

ک ک:

ک کن

ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ
ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ ر خ

ر خ ر خ ر خ:

ر خ ر خ ر خ

ग गा गि गी गु गु गे गै गो गो
گ گو گے گئے گئی گب گک

गं गः
گ گن

घ घा धि घा घु घू घे घै घो घो
گھو گھو گھئے گھئے گھو گھو گھی گھا گھ

घं घः
گھ گھن

च चा चि ची चु चु चे चै चो
چ چے چے چو چو چی چی چا چ

चो चं चः
चो चो चो

ह हा हि ही हु हु हे ह्यो ह्यौ हं हः
ह ह ह ह ह ह ह ह ह ह ह

ज जा जि जी जु जू जे जै जो जौ जं जः
ज ज ज ज ज ज ज ज ज ज ज

भ भा भि भी भु भू भे भै भो
 ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ.

भौ भं भः
 ॐ. ॐ. ॐ.

ट टा टि टी टु टू टे टै टो टौ टं टः
 ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ.

ठ ठा ठि ठी ठु ठू ठे ठै ठो ठौ ठं ठः
 ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ.

ड डा डि डी डु डू डे डै डो डौ डं डः
 ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ.

ण णा णि णी णु णू णे णै णो
 ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ.

णौ णं णः
 ॐ. ॐ. ॐ.

प पा पि पी पु पू पे पै पो पौ पं पः
 ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ. ॐ.

फ फा फि फी फु फु फे फै फो
 फो फं फः फो फं फः

फे फे फे फे

ब बा बि बी बु बू वे वै वो वौ वं वः
 वं वः वः वः वः वः

भ भा भि भी भु भू मे मै मो भौ
 भौ भः भः भः भः भः भः

भं भः
 भं भः

म मा मि मी मु मू मे मै मो मौ
 मौ मौ मौ मौ मौ मौ मौ

मं मः
 मं मः

य या यि यी यु यू ये यै यो यौ
 यौ यौ यौ यौ यौ यौ

यं यः
 ین ی

र रा रि री र रू रे रै रो रौ
 ر را ری رِ رُ رِ رِ رِ رِ رِ رِ

रं रः
 ر ر

ल ला लि ली लु लू ले लै लौ
 ل لا لی لی لُ لُ لُ لُ لُ لُ

लौ लं लः
 ل ل ل

व वा वि वी वु वू वे वै वो वौ
 و وا وی وِ वُ वُ वُ वُ वُ वُ

वं वः
 و و

श शा शि शी शु शु शो शौ शो शौ
 ش شا شی شی شُ شُ शُ शُ शُ शُ

शं शः
 शं शः

ष षा षि षी षु षे षै षो षौ
 शु शु शु शु शु शु शु शु

षं षः
 शं शः

ह हा हि ही हु हू हे है हो हौ
 ह ह ह ह ह ह ह ह

हं हः
 हं हः

क्ष क्षा क्षि क्षी क्षु क्षे क्षै क्षो क्षौ
 क्श क्श क्श क्श क्श क्श क्श क्श

क्षं क्षः
 क्षं क्षः

त्र त्रा त्रि त्री त्रु त्रू त्रै त्रौ त्रौ
 त्र त्र त्र त्र त्र त्र त्र त्र

تہ ترن

ज्ञ ज्ञा चि जी ज्ञ ज्ञे जै ज्ञो ज्ञौ

گنو گئیو گئے گئو گئیو گئیو گئیو گئیو گئیو

संज्ञः

گین

ان حروف کو بار بار پڑھئے۔ یعنی بارہ کھڑی کو اچھی طرح یاد کر لیجئے۔ جب یہ خوب یاد ہو جائے تو پھر اگلا سبق پڑھئے۔ بارہ کھڑی جان لینے پر کوئی بھی لفظ لکھ لینا آسان ہو جاتا ہے۔

جلسے پری رام

ह रि रा म

م را ری ۵

دوسرا سبق

ہندی کی گنتی

جس طرح اردو کی گنتی ہوتی ہے اُسی طرح ہندی کی گنتی ہوتی ہے مگر فرق صرف یہ ہے کہ اردو کی گنتی داسنے ہاتھ سے لکھی جاتی ہے اور ہندی کی گنتی بائیں ہاتھ سے شروع ہوتی ہے۔ ہندسوں کی بناوٹ میں بھی فرق ہے ملاحظہ فرمائیے۔ اور بار بار پڑھیے تاکہ ہندی کا لکھنا بھی آجائے :

اردو	ہندی		اردو	ہندی
۱	۱	نو	۹	۹
۲	۲	دس	۱۰	۱۰
۳	۳	گیارہ	۱۱	۱۱
۴	۴	بارہ	۱۲	۱۲
۵	۵	تیرہ	۱۳	۱۳
۶	۶	چودہ	۱۴	۱۴
۷	۷	پندرہ	۱۵	۱۵
۸	۸	سولہ	۱۶	۱۶
			۱۷	۱۷

۳۴	۳۲	چونٹیس	۲۶	۱۷	سترہ
۳۵	۳۵	پینٹیس	۲۷	۱۸	اٹھارہ
۳۶	۳۶	چھٹیس	۲۸	۱۹	انیس
۳۷	۳۷	سینٹیس	۲۹	۲۰	بیس
۳۸	۳۸	ارٹیس	۳۰	۲۱	اکیس
۳۹	۳۹	انٹالیس	۳۱	۲۲	بائیس
۴۰	۴۰	چالیس	۳۲	۲۳	تینتیس
۴۱	۴۱	اکتالیس	۳۳	۲۴	چوبیس
۴۲	۴۲	بیالیس	۳۴	۲۵	پچیس
۴۳	۴۳	تینتالیس	۳۵	۲۶	چھبیس
۴۴	۴۴	چوالیس	۳۶	۲۷	ستائیس
۴۵	۴۵	پینتالیس	۳۷	۲۸	اٹھائیس
۴۶	۴۶	چھیالیس	۳۸	۲۹	انتیس
۴۷	۴۷	سینتالیس	۳۹	۳۰	تیس
۴۸	۴۸	ارٹتالیس	۴۰	۳۱	اکتیس
۴۹	۴۹	اچاس	۴۱	۳۲	تتیس
۵۰	۵۰	پچاس	۴۲	۳۳	تینتیس

۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵	۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰	۱۱۱	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۴	۱۱۵	۱۱۶	۱۱۷	۱۱۸	۱۱۹	۱۲۰	۱۲۱	۱۲۲	۱۲۳	۱۲۴	۱۲۵	۱۲۶	۱۲۷	۱۲۸	۱۲۹	۱۳۰	۱۳۱	۱۳۲	۱۳۳	۱۳۴	۱۳۵	۱۳۶	۱۳۷	۱۳۸	۱۳۹	۱۴۰	۱۴۱	۱۴۲	۱۴۳	۱۴۴	۱۴۵	۱۴۶	۱۴۷	۱۴۸	۱۴۹	۱۵۰	۱۵۱	۱۵۲	۱۵۳	۱۵۴	۱۵۵	۱۵۶	۱۵۷	۱۵۸	۱۵۹	۱۶۰	۱۶۱	۱۶۲	۱۶۳	۱۶۴	۱۶۵	۱۶۶	۱۶۷	۱۶۸	۱۶۹	۱۷۰	۱۷۱	۱۷۲	۱۷۳	۱۷۴	۱۷۵	۱۷۶	۱۷۷	۱۷۸	۱۷۹	۱۸۰	۱۸۱	۱۸۲	۱۸۳	۱۸۴	۱۸۵	۱۸۶	۱۸۷	۱۸۸	۱۸۹	۱۹۰	۱۹۱	۱۹۲	۱۹۳	۱۹۴	۱۹۵	۱۹۶	۱۹۷	۱۹۸	۱۹۹	۲۰۰	۲۰۱	۲۰۲	۲۰۳	۲۰۴	۲۰۵	۲۰۶	۲۰۷	۲۰۸	۲۰۹	۲۱۰	۲۱۱	۲۱۲	۲۱۳	۲۱۴	۲۱۵	۲۱۶	۲۱۷	۲۱۸	۲۱۹	۲۲۰	۲۲۱	۲۲۲	۲۲۳	۲۲۴	۲۲۵	۲۲۶	۲۲۷	۲۲۸	۲۲۹	۲۳۰	۲۳۱	۲۳۲	۲۳۳	۲۳۴	۲۳۵	۲۳۶	۲۳۷	۲۳۸	۲۳۹	۲۴۰	۲۴۱	۲۴۲	۲۴۳	۲۴۴	۲۴۵	۲۴۶	۲۴۷	۲۴۸	۲۴۹	۲۵۰	۲۵۱	۲۵۲	۲۵۳	۲۵۴	۲۵۵	۲۵۶	۲۵۷	۲۵۸	۲۵۹	۲۶۰	۲۶۱	۲۶۲	۲۶۳	۲۶۴	۲۶۵	۲۶۶	۲۶۷	۲۶۸	۲۶۹	۲۷۰	۲۷۱	۲۷۲	۲۷۳	۲۷۴	۲۷۵	۲۷۶	۲۷۷	۲۷۸	۲۷۹	۲۸۰	۲۸۱	۲۸۲	۲۸۳	۲۸۴	۲۸۵	۲۸۶	۲۸۷	۲۸۸	۲۸۹	۲۹۰	۲۹۱	۲۹۲	۲۹۳	۲۹۴	۲۹۵	۲۹۶	۲۹۷	۲۹۸	۲۹۹	۳۰۰	۳۰۱	۳۰۲	۳۰۳	۳۰۴	۳۰۵	۳۰۶	۳۰۷	۳۰۸	۳۰۹	۳۱۰	۳۱۱	۳۱۲	۳۱۳	۳۱۴	۳۱۵	۳۱۶	۳۱۷	۳۱۸	۳۱۹	۳۲۰	۳۲۱	۳۲۲	۳۲۳	۳۲۴	۳۲۵	۳۲۶	۳۲۷	۳۲۸	۳۲۹	۳۳۰	۳۳۱	۳۳۲	۳۳۳	۳۳۴	۳۳۵	۳۳۶	۳۳۷	۳۳۸	۳۳۹	۳۴۰	۳۴۱	۳۴۲	۳۴۳	۳۴۴	۳۴۵	۳۴۶	۳۴۷	۳۴۸	۳۴۹	۳۵۰	۳۵۱	۳۵۲	۳۵۳	۳۵۴	۳۵۵	۳۵۶	۳۵۷	۳۵۸	۳۵۹	۳۶۰	۳۶۱	۳۶۲	۳۶۳	۳۶۴	۳۶۵	۳۶۶	۳۶۷	۳۶۸	۳۶۹	۳۷۰	۳۷۱	۳۷۲	۳۷۳	۳۷۴	۳۷۵	۳۷۶	۳۷۷	۳۷۸	۳۷۹	۳۸۰	۳۸۱	۳۸۲	۳۸۳	۳۸۴	۳۸۵	۳۸۶	۳۸۷	۳۸۸	۳۸۹	۳۹۰	۳۹۱	۳۹۲	۳۹۳	۳۹۴	۳۹۵	۳۹۶	۳۹۷	۳۹۸	۳۹۹	۴۰۰	۴۰۱	۴۰۲	۴۰۳	۴۰۴	۴۰۵	۴۰۶	۴۰۷	۴۰۸	۴۰۹	۴۱۰	۴۱۱	۴۱۲	۴۱۳	۴۱۴	۴۱۵	۴۱۶	۴۱۷	۴۱۸	۴۱۹	۴۲۰	۴۲۱	۴۲۲	۴۲۳	۴۲۴	۴۲۵	۴۲۶	۴۲۷	۴۲۸	۴۲۹	۴۳۰	۴۳۱	۴۳۲	۴۳۳	۴۳۴	۴۳۵	۴۳۶	۴۳۷	۴۳۸	۴۳۹	۴۴۰	۴۴۱	۴۴۲	۴۴۳	۴۴۴	۴۴۵	۴۴۶	۴۴۷	۴۴۸	۴۴۹	۴۵۰	۴۵۱	۴۵۲	۴۵۳	۴۵۴	۴۵۵	۴۵۶	۴۵۷	۴۵۸	۴۵۹	۴۶۰	۴۶۱	۴۶۲	۴۶۳	۴۶۴	۴۶۵	۴۶۶	۴۶۷	۴۶۸	۴۶۹	۴۷۰	۴۷۱	۴۷۲	۴۷۳	۴۷۴	۴۷۵	۴۷۶	۴۷۷	۴۷۸	۴۷۹	۴۸۰	۴۸۱	۴۸۲	۴۸۳	۴۸۴	۴۸۵	۴۸۶	۴۸۷	۴۸۸	۴۸۹	۴۹۰	۴۹۱	۴۹۲	۴۹۳	۴۹۴	۴۹۵	۴۹۶	۴۹۷	۴۹۸	۴۹۹	۵۰۰	۵۰۱	۵۰۲	۵۰۳	۵۰۴	۵۰۵	۵۰۶	۵۰۷	۵۰۸	۵۰۹	۵۱۰	۵۱۱	۵۱۲	۵۱۳	۵۱۴	۵۱۵	۵۱۶	۵۱۷	۵۱۸	۵۱۹	۵۲۰	۵۲۱	۵۲۲	۵۲۳	۵۲۴	۵۲۵	۵۲۶	۵۲۷	۵۲۸	۵۲۹	۵۳۰	۵۳۱	۵۳۲	۵۳۳	۵۳۴	۵۳۵	۵۳۶	۵۳۷	۵۳۸	۵۳۹	۵۴۰	۵۴۱	۵۴۲	۵۴۳	۵۴۴	۵۴۵	۵۴۶	۵۴۷	۵۴۸	۵۴۹	۵۵۰	۵۵۱	۵۵۲	۵۵۳	۵۵۴	۵۵۵	۵۵۶	۵۵۷	۵۵۸	۵۵۹	۵۶۰	۵۶۱	۵۶۲	۵۶۳	۵۶۴	۵۶۵	۵۶۶	۵۶۷	۵۶۸	۵۶۹	۵۷۰	۵۷۱	۵۷۲	۵۷۳	۵۷۴	۵۷۵	۵۷۶	۵۷۷	۵۷۸	۵۷۹	۵۸۰	۵۸۱	۵۸۲	۵۸۳	۵۸۴	۵۸۵	۵۸۶	۵۸۷	۵۸۸	۵۸۹	۵۹۰	۵۹۱	۵۹۲	۵۹۳	۵۹۴	۵۹۵	۵۹۶	۵۹۷	۵۹۸	۵۹۹	۶۰۰	۶۰۱	۶۰۲	۶۰۳	۶۰۴	۶۰۵	۶۰۶	۶۰۷	۶۰۸	۶۰۹	۶۱۰	۶۱۱	۶۱۲	۶۱۳	۶۱۴	۶۱۵	۶۱۶	۶۱۷	۶۱۸	۶۱۹	۶۲۰	۶۲۱	۶۲۲	۶۲۳	۶۲۴	۶۲۵	۶۲۶	۶۲۷	۶۲۸	۶۲۹	۶۳۰	۶۳۱	۶۳۲	۶۳۳	۶۳۴	۶۳۵	۶۳۶	۶۳۷	۶۳۸	۶۳۹	۶۴۰	۶۴۱	۶۴۲	۶۴۳	۶۴۴	۶۴۵	۶۴۶	۶۴۷	۶۴۸	۶۴۹	۶۵۰	۶۵۱	۶۵۲	۶۵۳	۶۵۴	۶۵۵	۶۵۶	۶۵۷	۶۵۸	۶۵۹	۶۶۰	۶۶۱	۶۶۲	۶۶۳	۶۶۴	۶۶۵	۶۶۶	۶۶۷	۶۶۸	۶۶۹	۶۷۰	۶۷۱	۶۷۲	۶۷۳	۶۷۴	۶۷۵	۶۷۶	۶۷۷	۶۷۸	۶۷۹	۶۸۰	۶۸۱	۶۸۲	۶۸۳	۶۸۴	۶۸۵	۶۸۶	۶۸۷	۶۸۸	۶۸۹	۶۹۰	۶۹۱	۶۹۲	۶۹۳	۶۹۴	۶۹۵	۶۹۶	۶۹۷	۶۹۸	۶۹۹	۷۰۰	۷۰۱	۷۰۲	۷۰۳	۷۰۴	۷۰۵	۷۰۶	۷۰۷	۷۰۸	۷۰۹	۷۱۰	۷۱۱	۷۱۲	۷۱۳	۷۱۴	۷۱۵	۷۱۶	۷۱۷	۷۱۸	۷۱۹	۷۲۰	۷۲۱	۷۲۲	۷۲۳	۷۲۴	۷۲۵	۷۲۶	۷۲۷	۷۲۸	۷۲۹	۷۳۰	۷۳۱	۷۳۲	۷۳۳	۷۳۴	۷۳۵	۷۳۶	۷۳۷	۷۳۸	۷۳۹	۷۴۰	۷۴۱	۷۴۲	۷۴۳	۷۴۴	۷۴۵	۷۴۶	۷۴۷	۷۴۸	۷۴۹	۷۵۰	۷۵۱	۷۵۲	۷۵۳	۷۵۴	۷۵۵	۷۵۶	۷۵۷	۷۵۸	۷۵۹	۷۶۰	۷۶۱	۷۶۲	۷۶۳	۷۶۴	۷۶۵	۷۶۶	۷۶۷	۷۶۸	۷۶۹	۷۷۰	۷۷۱	۷۷۲	۷۷۳	۷۷۴	۷۷۵	۷۷۶	۷۷۷	۷۷۸	۷۷۹	۷۸۰	۷۸۱	۷۸۲	۷۸۳	۷۸۴	۷۸۵	۷۸۶	۷۸۷	۷۸۸	۷۸۹	۷۹۰	۷۹۱	۷۹۲	۷۹۳	۷۹۴	۷۹۵	۷۹۶	۷۹۷	۷۹۸	۷۹۹	۸۰۰	۸۰۱	۸۰۲	۸۰۳	۸۰۴	۸۰۵	۸۰۶	۸۰۷	۸۰۸	۸۰۹	۸۱۰	۸۱۱	۸۱۲	۸۱۳	۸۱۴	۸۱۵	۸۱۶	۸۱۷	۸۱۸	۸۱۹	۸۲۰	۸۲۱	۸۲۲	۸۲۳	۸۲۴	۸۲۵	۸۲۶	۸۲۷	۸۲۸	۸۲۹	۸۳۰	۸۳۱	۸۳۲	۸۳۳	۸۳۴	۸۳۵	۸۳۶	۸۳۷	۸۳۸	۸۳۹	۸۴۰	۸۴۱	۸۴۲	۸۴۳	۸۴۴	۸۴۵	۸۴۶	۸۴۷	۸۴۸	۸۴۹	۸۵۰	۸۵۱	۸۵۲	۸۵۳	۸۵۴	۸۵۵	۸۵۶	۸۵۷	۸۵۸	۸۵۹	۸۶۰	۸۶۱	۸۶۲	۸۶۳	۸۶۴	۸۶۵	۸۶۶	۸۶۷	۸۶۸	۸۶۹	۸۷۰	۸۷۱	۸۷۲	۸۷۳	۸۷۴	۸۷۵	۸۷۶	۸۷۷	۸۷۸	۸۷۹	۸۸۰	۸۸۱	۸۸۲	۸۸۳	۸۸۴	۸۸۵	۸۸۶	۸۸۷	۸۸۸	۸۸۹	۸۹۰	۸۹۱	۸۹۲	۸۹۳	۸۹۴	۸۹۵	۸۹۶	۸۹۷	۸۹۸	۸۹۹	۹۰۰	۹۰۱	۹۰۲	۹۰۳	۹۰۴	۹۰۵	۹۰۶	۹۰۷	۹۰۸	۹۰۹	۹۱۰	۹۱۱	۹۱۲	۹۱۳	۹۱۴	۹۱۵	۹۱۶	۹۱۷	۹۱۸	۹۱۹	۹۲۰	۹۲۱	۹۲۲	۹۲۳	۹۲۴	۹۲۵	۹۲۶	۹۲۷	۹۲۸	۹۲۹	۹۳۰	۹۳۱	۹۳۲	۹۳۳	۹۳۴	۹۳۵	۹۳۶	۹۳۷	۹۳۸	۹۳۹	۹۴۰	۹۴۱	۹۴۲	۹۴۳	۹۴۴	۹۴۵	۹۴۶	۹۴۷	۹۴۸	۹۴۹	۹۵۰	۹۵۱	۹۵۲	۹۵۳	۹۵۴	۹۵۵	۹۵۶	۹۵۷	۹۵۸	۹۵۹	۹۶۰	۹۶۱	۹۶۲	۹۶۳	۹۶۴	۹۶۵	۹۶۶	۹۶۷	۹۶۸	۹۶۹	۹۷۰	۹۷۱	۹۷۲	۹۷۳	۹۷۴	۹۷۵	۹۷۶	۹۷۷	۹۷۸	۹۷۹	۹۸۰	۹۸۱	۹۸۲	۹۸۳	۹۸۴	۹۸۵	۹۸۶	۹۸۷	۹۸۸	۹۸۹	۹۹۰	۹۹۱	۹۹۲	۹۹۳	۹۹۴	۹۹۵	۹۹۶	۹۹۷	۹۹۸	۹۹۹	۱۰۰۰
۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰	۱۰۱	۱۰۲	۱۰۳	۱۰۴	۱۰۵	۱۰۶	۱۰۷	۱۰۸	۱۰۹	۱۱۰	۱۱۱	۱۱۲	۱۱۳	۱۱۴	۱۱۵	۱۱۶	۱۱۷	۱۱۸	۱۱۹	۱۲۰	۱۲۱	۱۲۲	۱۲۳	۱۲۴	۱۲۵	۱۲۶	۱۲۷	۱۲۸	۱۲۹	۱۳۰	۱۳۱	۱۳۲	۱۳۳	۱۳۴	۱۳۵	۱۳۶	۱۳۷	۱۳۸	۱۳۹	۱۴۰	۱۴۱	۱۴۲	۱۴۳	۱۴۴	۱۴۵	۱۴۶	۱۴۷																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

۳	۹۳	ترانوں	۲۶	۸۵	پچاسی
۴	۹۴	چورائے	۲۷	۸۶	چھیاسی
۵	۹۵	پچانوں	۲۸	۸۷	ستاسی
۶	۹۶	چھیانوں	۲۹	۸۸	اٹھاسی
۷	۹۷	تینانوں	۳۰	۸۹	نواسی
۸	۹۸	اٹھانوں	۳۱	۹۰	توڑے
۹	۹۹	تینانوں	۳۲	۹۱	اکیانوں
۱۰۰	۱۰۰	سو	۳۳	۹۲	بالوں

۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰	دس ہزار
۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	لاکھ
۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	دس لاکھ
۱۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	کروڑ
۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰۰	دس کروڑ

تیسرا سبق

ہندی حروف کی اردو زبان کے حروف سے لفظ

خ	کی آواز کیلئے	ر	کے نیچے بندی لگا دیتے ہیں جیسے	ر
ذ۔ز۔ض	ج	ج	ج	ج
ٹ	ٹ	ٹ	ٹ	ٹ
ڑ	ڑ	ڑ	ڑ	ڑ
غ	غ	غ	غ	غ
ف	ف	ف	ف	ف

مثال ہائے

فلم	فلم	غلیچہ	گالیچا
زنجیر	زنجیر	خبر	ربر
فارم	فارم	آواز	آواز
پڑ	پڑ	قلم	کلم

پرتھا سبق

دو حرفی الفاظ دو اक्षरी शब्द

اب	تک	یک
تم	بھ	بھ
کب	جل	جل
تب	نل	نل
جب	ڈر	ڈر
نٹ	چل	چل
کھٹ	کر	کر
بج	مت	مت
سیح	ہٹ	ہٹ
من	پر	پر

جملے वाक्य

ڈرمت | اب چل | اب چل

جگر جا	آم کھا	رَس پي	رَس پي	جل پي	جگر پي
آم رھا	رَس پي	رَس پي	رَس پي	مَت پي	مَت پي
رَس پي	رَس پي	رَس پي	رَس پي	بَس کر	بَس کر

پانچواں سبق

سہ حرفی الفاظ سے تین اक्षری شब्द

ر + ک + م = رکم	رقم
چ + م + ک = چمک	چمک
دھ + م + ک = دھمک	دھمک
ک + م + ر = کمر	کمر
دھ + ر + م = دھرم	ادھر
ب + چ + ن = بچن	بچن
س + ڈ + ک = سڈک	سڑک
م + ر + م = مرم	بھرم
ن + ر + م = نرم	نرم

क + ल + म	=	कलम	قلم
न + ग + र	=	नगर	نگر
ब + त + ख	=	बतरख	بطخ
ग + र + म	=	गरम	گرم
क + त + न	=	कान	کان
र + त + म	=	राम	رام
ल + ट + क	=	लटक	لٹک
न + म + क	=	नमक	نمک

जुमले جملے

नमक रवा	نمک کھا
भगत बन	بھگت بن
उधर चल	اُدھر چل
कलम ला	قلم لا
बतरख पकड़	بطخ پکڑ
सड़क पर चल	سڑک پر چل
रथ इधर है	رٲھ اِدھر ہے

پچھٹا سبق

چار حرفی الفاظ چار اक्षری شब्द

ک + ر + ب + ٹ = کر بٹ	کروٹ
ا + د + ر + ک = ادرک	ادرک
م + ل + م + ل = مل مل	ملن
ن + ف + ر + ت = ن فرت	نفرت
ک + س + ر + ت = کسرت	کسرت
م + خ + م + ل = مخرم ل	مخل
خ + ٹ + م + ل = خٹم ل	کھٹم ل
ب + ر + ت + ن = برتن	برتن
ن + ٹ + خ + ٹ = نٹ خٹ	نٹ کھٹ
ب + گ + و + ت = بگوت	بگوت

جुमले

جملے

کر بٹ ن बदल

کروٹ نہ بدل

برتن صاف کر
 اور کچھ
 نٹ کھٹ مت بن
 بھگوت بھجن کر
 منہل پہن
 کھمبل مار دے
 نفرت مت کر

برتن صاف کر
 اور کچھ
 نٹ کھٹ مت بن
 بھگوت بھجن کر
 منہل پہن
 کھمبل مار دے
 نفرت مت کر

ساتواں سبق

آ کی मात्रا वाले शब्द:-

آ کی मात्रا वाले الفاظ:-

आ	।	आ	आ	ज	।	जा	जा
ख	।	खा	खा	व	।	वा	वा
प	।	पा	पा	क	।	का	का
ल	।	ला	ला	म	।	मा	मा
न	।	ना	ना	स	।	सा	सा

भाग	بھاگ	नाम	نام
साग	साग	पाक	پاک
नाग	नाग	राम	رام
राल	राल	दाम	دام
जाग	जाग	पाठ	پاٹھ

जुमले جمले

भाग	बھاग	दामदो	دام دو
साग रवा	साग कहा	राम जप	رام چپ
पाठ पढ़	पाठ पढ़	काम कर	کام کر

आँखों से

ای کی ماتر اور الفاظ کے لئے (ی) والے शब्द इकी मात्रा

सिर	गिर	गिर	फिर	हिल	हिल
मिल	दिल	दिल	जिस	जिन	जिन
गिना	मिस	मिस	दिन	गिन	गिन

کتاب دیا
 کتاب مِلّا پ دیا
 کتاب پیا لیا
 کتاب سِیا
 کتاب میزاج
 کتاب تِلک
 کتاب تِلک

جملے جو ملے

کتاب لا	کتاب ل	کتاب ل	کتاب ل
کتاب ل	کتاب ل	کتاب ل	کتاب ل
کتاب ل	کتاب ل	کتاب ل	کتاب ل
کتاب ل	کتاب ل	کتاب ل	کتاب ل

نواں سبق

ای کی ماترا والے الفاظ

د کی ماترا (نی) والے شब्द

ک + نی = کی	د + نی = دی
پ + نی = پی	ل + نی = لی

घ + पी = घी
 न + पी = नी
 रानी रां
 पानी पां
 चीर चिर
 गीता गिता
 सीता सिता
 साथी सांथी

श + पी = शी
 भ + पी = भी
 तीर तिर
 रवीर र्वीर
 मीर मिर
 भीड़ भीड़
 बीन बिन
 बीस बिस

जुमले

जمله

रानी का महल है
 पानी ठण्डा है।
 गीता का पाठ करो
 रवीर रवा ले
 तीर मत चला
 भीड़ में मत जा
 सांथी अच्छा है।

रानी का محل है
 पानी ठण्डा है
 गीता का पाठ करो
 क्वीर क्हा ले
 तीर मत चला
 भीड़ में मत जा
 सांथी अच्चा है

دسواں سبق

او کی मात्रا والے الفاظ

و کی मात्रا والے شब्د

س + و = سو	د + و = دو
ک + و = کو	خ + و = خو
وَن اُن دِیالو	اُس اُس دِیالو
مُورِو اُوڑ	پُل کُھ کُھ پُل
دُور اُوڑ	سُور سُوڑ

جُمْلے

جُمْلے

کُھ مت کُھ
مُورِو ساکِر
دُور ہوگا
اُوڑ کر جا

کُھ مت کہہ -
مُکھ صاف کر -
دُکھ ہوگا -
اُوڑ کر جا -

پول پر چل
گڑ مت کھا
بات سن لے

پل پر چل
گرٹ مت کھا
بات سن لے

گیارہواں سبق

او کی ماترا والے الفاظ

ऊ की मात्रा (९) वाले शब्द

कू	कू	गू	गू	फू	फू	धू	धू
लू	लू	सू	सू	मू	मू	जू	जू
गून	गून	गूँ	गूँ	मून	मून	मून	मून
फूल	फूल	पूँ	पूँ	तूर	तूर	तूर	तूर
धूप	धूप	दूँ	दूँ	भूल	भूल	भूल	भूल
सूत	सूत	सूँ	सूँ	चूल	चूल	चूल	चूल
आलू	आलू	आँ	आँ	कूर	कूर	कूर	कूर
भालू	भालू	भूँ	भूँ	नूर	नूर	नूर	नूर

جملے جُمَلے

کبوتر اڑا اڑا کبوتر
 جھوٹ بول بول بھوٹ
 سوت کات کات سوت
 آڑو لا آڑو لا

مولی کھا مولی
 پھول چن چن پھول
 پاٹ مت مل مل پاٹ
 دھوپ نکلی دھوپ نکلی

بارہواں سبق

ہ کی मात्रا (۲) والے شब्द
 اے کی मात्रا والے الفاظ

بیل	بیل	رہیل	کھیل
تیل	تیل	رہل	ریل
اک	ایک	شور	شیر
سب	سیب	میل	میل
ٹیک	ٹیک	سیر	سیر

مےلا	میلا	پےڈ	پڑ
بےچ	بچ	چمیلی	چمیلی
دےر	دیر	بےر	بیر
جملے			

پےڈ پر چڑنا بُرا ہے
دےر مت لگا ۔

پڑ پر چڑنا بُرا ہے
دیر مت لگا ۔

چمیلی کا پھول خوشبودار ہے
بیر میٹھا ہے ۔

مےلا لگا ہوا ہے
ریل جا رہی ہے ۔

میل لگا ہوا ہے
ریل جا رہی ہے ۔

شیر جنگل کا راجہ ہے
دیر نہ کر ۔

کم کام کر لے ۔

کم کام کر لے ۔

کیلہ کھالو ۔

کیلہ کھالو ۔

دیش کی سیوا کر ۔

دیش کی سیوا کر ۔

تیل ملا کرو

تیل ملا کرو

تیرھواں سبق

سے کی मात्रا (ے) والے شब्द

ایسی کی ماترا والے الفاظ

سیر پیر بیل خیر بیل پیر
تیسا تیسا جیسا جیسا ویسا ویسا
کھینسا کھینسا پیدل پیدل
میںا بولی

پیدا چلا کر

تھیل لے لے

کپڑے خیرات کر دیے

سیر کو جایا کر

بیل موٹا ہے

جیسے کو تیسا

کپڑے میلے مت کر

فکیر کو پسا دو

چودھواں سبق

او کی मात्रا (ے) والے شब्द

او کی मात्रا والے الفاظ

مور	لوٹا	لوٹا	موٹا	موتا	دھوئی	دھوئی
چھوٹا	کھوٹا	خوٹا	روٹی	روٹی	چور	چور
ٹوپی	ٹوپی	موتی	موتی	نوٹ	نوٹ	کوٹ
دھوئی کپڑے لایا ہے۔						دھوئی کپڑے لایا ہے۔
مور ناچ رہا ہے۔						مور ناچ رہا ہے۔
روٹی کھا لو۔						روٹی کھا لو۔
نوٹ گن لو۔						نوٹ گن لو۔
چور پکڑا گیا۔						چور پکڑا گیا۔
میرا کوٹ لاؤ۔						میرا کوٹ لاؤ۔
میرے پاس آؤ۔						میرے پاس آؤ۔
لوٹا بھر لو۔						لوٹا بھر لو۔
ٹوپی اوڑھ لو۔						ٹوپی اوڑھ لو۔

پندرہواں سبق

اُؤ کی ماترا (اِ) والے شब्د
اُؤ کی ماترا والے الفاظ

دولت رُئینک سؤا سؤا عورت اورت دولت دُولت
نوکر نؤکر حوض حوِج دؤڑ دؤڑ چوک چوک
سوکا سؤکا پودا پؤدا کھلونا کھلونا کؤا کؤا
کؤا بولا۔

یہ عورت ہے۔

دولت کما۔

دوڑ کر جا۔

پودا بڑا ہو گیا۔

سودا منگا۔

حوض میں نہالے۔

سوکا نوٹ لے۔

نوکر آیا۔

بازار میں رونق ہے۔

باजार میں رونق ہے۔

سو لکھواں سبق !

اُن کی मात्रا (ـ) والے شब्द
انگ کی मात्रا والے الفاظ

جنگ	سنگ	بھنگ	ننگ	اُنگ	اُنک
دنگ	دنگ	رنگ	رنگ	گنگا	گنگا
پَرِوا	چاؤد	چاند	پراں	ناں	ناں
چاؤدی	چاؤدی	چاؤدی	چاؤدی	چاؤدی	چاؤدی
چاؤدی	سفر	سفر	سفر	سفر	سفر
ناں	بڑی	بڑی	بڑی	بڑی	بڑی
رِوا	میری	میری	میری	میری	میری
گنگا	جل	جل	جل	جل	جل
ننگ	مت	مت	مت	مت	مت
بھنگ	پینا	پینا	پینا	پینا	پینا
کوٹ	تنگ	تنگ	تنگ	تنگ	تنگ
پَرِوا	کر	کر	کر	کر	کر

ستر ہواں سبق !

انگریزی مہینے

انگریزی مہینے

فروری	فروری	جنوری	جنوری
اپریل	اپریل	مئی	مئی
جون	جون	جولائی	جولائی
اگست	اگست	ستمبر	ستمبر
اکتوبر	اکتوبر	نومبر	نومبر
دسمبر	دسمبر		

ستر ہواں سبق

ہندی مہینے

ہندی مہینے

بھادو	بھادو	چیت	چیت
بھادو	بھادو	جیٹھ	جیٹھ
بھادو	بھادو	ساون	ساون

کوار (اسوے)	کنوار	کارتیک	کارتک
اگھن	اگھن	پوس، پوھ	پوس - پوھ
ماچ	ماگھ	فاگون	پھاگن

انیسواں سبق !

دنوں کے نام

اتوار (رہوار)	سوموار
منگلوار	بدھوار
برہسپتیوار	شکروار
شانیوار	سینچروار

بیسواں سبق

ایشیا خانگی

اگیٹھی	اگیٹھی	اگھن	اگھن
کھڑا	کھڑا	کھڑا	کھڑا

चाकू	चाकू	कटोरी	कटोरी
भाड़	जहारू	मटका	मटका
दीपक	रिपक	परात	परात
ढकना	ढकना	टोकरी	टोकरी
प्याली	प्याली	प्याला	प्याला
चम्मच	चम्मच	चक्की	चक्की
शाल	तवाल	टब	टब
सिल	सिल	गिलास	गिलास

अक्सुवां सलु

पलशु वुल कुलल वलसलरु के नलल

सुनार	सुनार	बढई	बढई
लुहार	लुहार	भंगी	भंगी
राज, मेमार	राज, मेमार	हलवाई	हलवाई
चमार	चमार	बजाज	बजाज
नाई	नाई	घड़ी साज	घड़ी साज

جौहरी	جوہری	مالی	مالی
کیشان	کسان	کسیرا	کسیرا
دھوبی	دھوبی	رسو یا	رسو یا
جولاہا	جولام	دلال	دلال
گڈر یا	گڈریا	بھٹیا رہ	بھٹیا رہ
پنسیاری	پنسیاری	رنگریز	رنگریز
عطار	عطار	کولی	کولی

پانیسواں سبق

چرند پرند اور درند پش و پکشی

بیل	بیل	گائے	گائے
خچر	خچر	بھینس	بھینس
اونٹ	اونٹ	گھوڑا	گھوڑا
بکری	بکری	گھوڑی	گھوڑی
ہنس	ہنس	ہاتھی	ہاتھی
مرغابی	مرغابی	گدھا	گدھا
بکری	بکری	بکری	بکری
ہنس	ہنس	ہنس	ہنس
مرغابی	مرغابی	مرغابی	مرغابی

भेड़िया	बहिरिया	पपीहा	पिपिया
तोता	टोटा	नीलकंठ	निल कन्ठ
चीता	चित्ता	मकड़ी	मकड़ी
कुत्ता	कुत्ता	पतंगा	पतंगा
कबूतर	कबूतर	चिड़िया	चिड़िया
मुर्गी	मुरगी	शेर	शेर
बन्दर	बन्दर	भालू	बहालू
बत्तख	बत्तख	बारहे सिंगा	बारहे सिंगा
कोयल	कोयल	हिरन	हिरन
बाज	बाज	चील	चील
स्पारस	स्यारस	मोर	मोर
भींगर	भिंगर	बटेर	बट्टेर
चमगादड़	चमगादड़	फ़ारवता	फ़ाख़ते
बगला	बगला	कौवा	कौवा
भोंरा	भोंरा	उल्लू	उल्लू

تیسواں سبق

پشوآں کی بوللیوں کے شہد جانوروں کی بولیوں کے متعلق

دھاڈنا	دھاڑنا	بھونکنا	بھونکنا
ہینہینا	ہینہینا	غٹھنہٹھنا	غٹھنہٹھنا
گورانا	غراٹنا	میاؤ میاؤ کرنا	میاؤ میاؤ کرنا
چوچو کرنا	چوچو کرنا	کائیں کائیں کرنا	کائیں کائیں کرنا
کاہ کاہ کرنا	کاہ کاہ کرنا		

چوبیسواں سبق !

بیماریوں کے نام رہیوں کے نام

دما	دہ	کان کا درد	کان کا درد
جکام	زکام	دانت کا درد	دانت کا درد
رہاںسی	کھانسی	پیشہ	پیشہ
جہر (بہار)	بخار	سیر درد	سیر درد

तपेदिक तिपरु
चेचक चिचक
पेटका दर्द पीठका दर्द
बवासीर बवासिर
कब्ज कब्ज
सरसाम सरसाम

नासूर नासूर
फोड़ा फोड़ा
दाद दाद
पथरी पथरी
काजन काजन
मिर्गी मिर्गी

पेचिसोवां सैबु

देसी औषधियों के नाम

जावित्री जादूरी
गाँवजबां गाँवजबां
कायफल कायफल
अम्बा हल्दी अम्बा हल्दी
चन्दन चन्दन
केसर केसर
एलवा एलवा

कपूर कपूर
कबोब चीनी कबोब चीनी
चिरायता चिरायता
खत्मी खत्मी
गेरू गेरू
इलायची इलायची
जायफल जायफल

लोंग	لونگ	शाहतरा	شاہ ترا
जीरा	زیرہ	सौंठ	سونٹھ
हींग	ہینگ	बालकड़	بال جھڑ
मकोह	مکوه	रसोत	رسوت
मुलहटी	مٹھی	बन्सलोचन	بنسلوچن
उन्नाव	عناب	मुन्डी	منڈی
नीलोफर	نیلوفر	बनफशा	بنفشہ

چھیسواں سبق

नगरों के नाम

شہروں کے نام

श्रागंगा नगर	श्री गंगा नगर	कानपुर	کان پور
कोटद्वार	کوٹ دوار	अयोध्या	ایودھیا
धामपुर	دھामپور	पटियाला	پٹیاں
रामपुर	رامپور	हाथरस	ہاتھرس
मद्रास	مدراس	कपूर थला	کپور تھلا
हैदराबाद	حیدر آباد	आगरा	آگرہ

अली गढ़	علی گڑھ
रायपुर	رائے پور
रोहतक	रोहतक
हरदोई	हरदोई
जम्मू	جموں
श्री नगर	श्री नगर
सीतापुर	सीतापुर
नागपुर	नागपुर
पूना	पूना
कलकत्ता	कलकत्ता
देहरादून	देहरादून
हरिद्वार	हरिद्वार
हावड़ा	हावड़ा
जौनपुर	जौनपुर
मेरठ	मेरठ
मुरादाबाद	मुरादाबाद
अमरोहा	अमरोहा

मथुरा	मथुरा
लखनऊ	लखनऊ
देहली	देहली
लुधियाना	लुधियाना
इन्दौर	इन्दौर
जबलपुर	जबलपुर
नैनीताल	नैनीताल
पटना	पटना
पुरी	पुरी
शिमला	शिमला
अजमेर	अजमेर
अमृतसर	अमृतसर
बिन्दावन	बिन्दावन
बीकानेर	बीकानेर
बनारस	बनारस
बाराबंकी	बाराबंकी
बिजनौर	बिजनौर

سہارن پور سہارن پور
 ابراہ آباد
 جے پور جے پور
 فرخ آباد
 فاضلکا
 بٹالہ
 فیروز پور
 جیند
 پیلے بھیت
 پیلے بھیت

چنڈوسی
 گیا
 امبالہ
 اٹارسی
 جمال پور
 کرنال
 بمبئی
 غازی آباد
 کشمیر

سائیسوں سبق

انسان کے رشتوں کے متعلق

مनुष्य کے सम्बन्धियों के नाम

माता	मा	दादी	दा
पिता	पिता	नाना	नाना
बाबा	बा	नानी	नानी

चाचा	چاچا	पति	پتی
चाची	چاچی	पत्नी	پتنی
मामा	ماما	बहनोई	بہنوی
मामी	مامی	सास	ساس
भाई	بھائی	सुसर	سُسر
बहिन	بہن	साला	سالا
पुत्र	پُتر	पुत्री	پُتری
भांजा	بھانجہ	भतीजा	بھتیجہ

اٹھائیسواں سبق

फलों के नाम	پھلوں کے نام
नारियल	ناریل
बादाम	بادام
इन्जीर	انجیر
बैर	بیر
पेठा	پیٹھا
चुकन्दर	چقندر
	किशमिश
	शरीफा
	अंगूर
	अमरुद
	आम
	अनार

मूंग फली	मूंग पत्ती	रवजूर	कजूर
खरबूजा	खरबूजे	शफतालू	शफतालू
नारंगी	नारंगी	रवीरा	कहिरा
आलूचा	आलूचे	केला	केला
इमली	इमली	तरबूज	तरबूज
अखरोट	अखरोट	फाल्से	फाल्से
सेब	सेब	नाशपाती	नाशपाती
नींबू	नींबू	शहतूत	शहतूत

अनिसुवां बसु

सन्नी व त्रकारियां शाक तरकारियां

पालक	पालक	बैंगन	बैंगन
गाजर	गाजर	अदरक	अदरक
शलरुम	शलरुम	कुलफा	कुलफा
सोया	सोया	प्याज	प्याज
आलू	आलू	गोभी	गोभी

کدو	کدو	تورڈ	ترٹی
میٹھی	میٹھی	راتالو	رتالو
مولی	مولی	ٹینڈے	ٹینڈے
کرم کلا	کرم کلا	مटर	مٹر
ٹماٹر	ٹماٹر	भिन्डी	بھنڈی

تیسواں سبق

پھولوں کے نام

نرگس	نرگس	مائل ساری	مولسری
موتیا	موتیا	کامل	کامل
چنبلی	چنبلی	گیندا	گیندا
گلاب	گلاب	سورج بھی	سورج بھی

اکیسواں سبق

مساالوں کے نام	مصالحوں کے نام
نمک	لال میچ
نمک	لال میچ

धनिया	دھنیا	केसर	کیسر
हल्दी	ہلدی	तेजपात	تیج پات
लौंग	لونگ	जायफल	جائفل
काली मिर्च	काली میچ	हींग	ہینگ
जीरा	زیرہ	दारचीनी	دارچینی
इलायची	الایچی	सौंफ	سونف

بیسواں سبق

अनाजों के नाम اناجوں کے نام

जौ	جو	जुवार	جوار
चना	चना	मूंग	मूंग
गेहूँ	گیہوں	मसूर	مسور
चावल	چاول	अरहर	ارہر
मकई	مکئی	उर्द	ارد
मटर	مٹر	बाजरा	باجره
धान	دھान	मोठ	موٹ
लोबिया	لوبیا		

تینیسوان سبق

کھانے پینے کی چیزیں

खाने पीने की वस्तुएं

चाय	چائے	बूरा	پورا
दूध	دودھ	शोरबा	شوربا
डबल रोटी	ڈبل روٹی	शरबत	شربت
मिठाई	میٹھائی	रोटी	روٹی
मदवा	مٹھا	मुरब्बा	مریہ
लस्सी	لستی	मधु	مدھو
मकरन	مکھن	अचार	اچار
मलाई	ملائی	मिसरी	مصری
हलवा	حلوا	दही	دہی
गुंडा	انڈا	सिरका	سرکہ
पकवान	پکوان	शराब	شراب
चीनी	چینی	पानी	پانی

چونیسواں سبق

شاस्त्र اور ہتھیار	ہتھیارا اور اوزار
برکھی	چمٹا
چاکو	سوئی
بیلچہ	انگشتانہ
ہتھوڑا	گنیا
کدال	ٹپ
کولہاڑی	لوہا
بھالا	آری
بندوق	رندا
قینچی	ہتھوڑی
آرا	پرکار
برما	جمور
مٹی	دھونکنی
ریتی	پستول
چھینی	تیلوار
برکھی	چمٹا
سڈ	سوئی
انگشتانا	انگشتانہ
گونی	گنیا
ٹپ	ٹپ
لوہا	لوہا
آری	آری
رندا	رندا
ہتھوڑی	ہتھوڑی
پرکار	پرکار
جمور	جمور
دھونکنی	دھونکنی
پستول	پستول
تیلوار	تیلوار

پینتوآن سبق^{۳۵}

عمارت کے متعلق الفاظ شہد सम्बन्धी मकान

بنیاد	نونیاد	گرجا	گیرجا
چھت	کوت	مندر	ماندیر
کھڑکی	ریبڈکی	دروازہ	درवाजा
چٹخنی	چटरبانی	نالی	नाली
دیوار	دیوار	کھمب	खम्ब
چھجا	کھججا	چونا	चूना
راج محل	راجمہل	پستر	पल्लस्तर
پرنا	پرنا	اینٹ	ईंट
مکان	مکان	رسوئی گھر	रसोई घर
سیمنٹ	سیمنٹ	مینار	मीनार
مسجد	مسجد	کمر	कमरा
گارا	گارا	فرش	फर्श
سرائے	سرائے	الماری	अलमारी

چھٹی سوان سبق

پارچہ جات کے متعلق الفاظ شब्द सम्बन्धी वस्त्र

بستر (کپڑا)	گِلا فِ	غلاف
کرتا	وا سِکِٹ	واسکٹ
دھوئی	کَمِیْز	قمیض
واسکٹ	چو لی	چولی
چیسٹر	ٹو پی	ٹوپی
تولیا	دُشالہ	دوشالہ
ململ	سارِی	سارمی
کوٹ	مَحْمَل	محمل
چادر	پا جِامہ	پاجامہ
رو مال	پت لُون	پتلون
کبیل	بَنیَان	بنیان
توشک	اَنگُوچھا	انگوچھا
سوئیٹر	اَنگِیہ	انگیہ
لحاف	دوپٹہ	دوپٹہ

لٹھا	لٹھا	کپاس	کپاس
سرج	سرج	کاچ	کاچ
مخمل	مخمل	چھینٹ	چھینٹ
ساٹن	ساٹن	کشمیرا	کشمیرا
بستر	بستر	روئی	روئی
فلالین	فلالین	ستر	ستر
اُون	اُون	بٹن	بٹن

۳۷ واں سبق

آلاتِ موسیقی	باजों (साजों) के नाम
گراموفون	سارنگی
طبلہ	وینا
ڈھول	سیتار
ہارمونیم	پیانو
ریڈیو	بانسری
ٹرانسپٹر	بین
دف	نفری
گراموفون	سارنگی
طبلہ	وینا
ڈھول	سیتار
ہارمونیم	پیانو
ریڈیو	بانسری
ٹرانسپٹر	بین
دف	نفری

۳۸ واں سبق

زیورآ کے نام آموہرآوں کے نام

ہار مالآ	ہار مالآ	بوندے	بندے
مومر	مومر	لاکٹ	لاکٹ
پچلڈا	پچلڈا	انٹ	انٹ
چڈی	چوڑی	چوڑا	چوڑا
نٹھ	نٹھ	تاویج	تعویز

۳۹ واں سبق

رنگوں کے نام	رنگوں کے نام	رنگوں کے نام	رنگوں کے نام
نیلا	نیلا	بھورا	بھورا
پیلا	پیلا	کسریا	کسریا
ہرا	ہرا	آسمانی	آسمانی
گلابی	گلابی	دھانی	دھانی
لال	لال	سرمئی	سرمئی

۴۰ واں سبق

دھاتوں کے نام

سونا	سونا	سہاگہ	سہاگہ
چاندی	چاندی	گندھک	گندھک
لوہا	لوہا	بلور	بلور
تانبہ	تانبہ	ابرک	ابرک
کانسی	کانسی	پھٹکری	پھٹکری
پیتل	پیتل	سرمہ	سرمہ
جست	جست	نوشادر	نوشادر
رنگ	رنگ	کھریا	کھریا
کویل	کویل	گیرو	گیرو
ٹین	ٹین	ہڑتال	ہڑتال
سیسا	سیسا	سجی	سجی
فولاد	فولاد	توتیا	توتیا
پارا	پارا	شورا	شورا

۴۱ وال سبق

جاतीयوں तथा धर्म सम्बन्धी शब्द
مختلف اقوام و مذاہب کے متعلق

जाति	جاتی (قوم)	जर्मन	جرمن
नसल	نسل	अफ़गान	افغان
हिन्दू	ہندو	अरबी	عربی
मुसलमान	مسلمان	ब्रह्म समाजी	برہم سماجی
ईसाई	عیسائی	सिरव	سکھ
बौद्ध	بودھ	आर्या समाजी	آریہ سماجی
पारसी	پارسی	जैन	جین
अंग्रेज़ी	انگریزی	ब्रह्मण	برہمن
अमरीकन	امریکن	कुम्हार	کھار
रशियन	رشین	वैश्य	ویش
फ्रेंच	فرینچ	क्षत्री	کھتری
ग्रीक	گریک	शूद्र	شودر

२२ वां سبق

विद्यालय सम्बन्धी वस्तुओं के नाम

اصطلاحی الفاظ متعلقہ اسکول

पाठशाला	پاٹھ شالہ (اسکول)	हिज्जे	ہیجہ
महाविद्यालय	مہا ویڈیالیہ	श्यामपट	شیام پٹ (بلیک بورڈ)
मुख्याध्यापक	مکھیا ادھیapak	कविता	कविता (نظم)
अध्यापक	अधीapak (मास्टर)	पैमाइश	पैमाइश
दवात	दवात	भूगोल	भूगोल (जغرافیه)
मेज़	میز	मुहावरा	محاوړه
पुस्तकालय	پستکالیه	फारसी	فارسی
कक्षा	कक्षा (جماعت)	व्याकरण	ویاکرن (مضامین)
कलम	قلم	अंग्रजी	انگریزی
स्याही	سیاہی	विज्ञान	وکیان (سائنس)
गणित	گننت (حساب)	समाचार पत्र	समाचार पत्र (اخبار)
निब	نِب	संस्कृत	سنسکرت

साहित्य (ادب)
 अलमारी
 रजिस्टर
 गेद
 बल्ला
 हाकी
 फुटबाल

بیدمنٹن
 ٹینس
 چھانورنی
 اکاش (چھٹی)
 विश्वविद्यालय
 व्यायाम
 वेतन

۴۳ واں سبق

تواریخ کے متعلق شब्द

प्राचीन (پراچین)
 अर्वाचीन (جدید)
 वैदिक काल
 अशान्ति
 शान्ति
 सम्राट

इतिहास
 संगठन
 प्रजा
 शासन
 स्वतंत्रता
 नेता

سभा سبھا
 राजनीति راج نییتی
 (حکمت عملی)
 धारा دھارا (دفعہ)
 (قانون کی دفعہ)

सन्धि (صلح) سندھی
 यद्ध (جنگ) یدھ
 बहुमत (اکثریت) بہومت
 प्रधानमंत्री (وزیراعظم) پردھان منتری

۴۴ وال سبق

न्यायालय सम्बन्धी शब्द عدالت کے متعلق

न्यायालय (عدالت) نیایالیہ
 न्याय (انصاف) نیائے
 कानून قانون
 वकील
 अपराध (جرم) اپرادھ
 नालिश
 न्याय-निर्णय (فیصلہ)
 दावा دعوی

तमस्सुक
 गवाह
 अर्जी
 मुद्दै
 इकबाल
 समन
 रहन
 नोटिस

تسک
 گواہ
 عرضی
 مدعی
 اقبال
 سمن
 رہن
 نوٹس

मिसिल	मिसल
बेदखली	बिदखली
कैद	क़ैद
राजो नामा	राजनामा
सरत कैद	सख्त क़ैद
महज कैद	महज क़ैद
वारिस	वारिष
अधिकार	अधिकार
पेशकार	पेशकार
मुहरि	मुहरि
जालसाजी	जालसाजी
इकरार नामा	इकरारनामा
विवाद	विवाद

मानहानि	मानहानि
अपराधी	अपराधी
बहस	बहस
पट्टा	पट्टा
बयान	बयान
रिहाई	रिहाई
जमानत	जमानत
दोष	दोष
हथकड़ी	हथकड़ी
फौजदारी	फौजदारी
जुआबाजी	जुआबाजी
नीलाम	नीलाम
सफ़ाई	सफ़ाई

२५ वां सित

हिन्दुओं के नाम

राधाकिशन राधाकिशन परमानन्द

महीपाल ही पाल
 करोडीमल करोड़ी मल
 लीलाकृष्ण लीला कृष्ण
 राम लाल राम लाल
 सेवाराम सेवाराम
 कमल कुमार कमल कुमार
 बुद्धा बुद्धा
 राकेश राकेश
 रूपनारायण रूपनारायण
 हरी चन्द हरी चन्द
 मदन लाल मदन लाल
 मनोहर लाल मनोहर लाल
 कृपाल सिंह कृपाल सिंह
 बद्री नारायण बद्री नारायण
 राम प्रसाद राम प्रसाद
 शिव प्रसाद शिव प्रसाद
 बलवीर सिंह बलवीर सिंह

किशनलाल किशनलाल
 नन्दलाल नन्दलाल
 कृष्ण कुमार कृष्ण कुमार
 अर्जन देव अर्जन देव
 सुन्दर दास सुन्दर दास
 शंकर नाथ शंकर नाथ
 दीना नाथ दीना नाथ
 राधे रमन राधे रमन
 रमेश चन्द रमेश चन्द
 राम ग्लाम राम ग्लाम
 सूरज मल सूरज मल
 कमल कपूर कमल कपूर
 प्रशोतम दास प्रशोतम दास
 सुनील दत्त सुनील दत्त
 सन्जे सन्जे
 अशोक कुमार अशोक कुमार
 प्रजीत प्रजीत

۴۶ واں سبق

عورتوں کے نام اور توں کے نام

دُرجا دِیوی	دُرگا دِیوی	زرمیلا	زرمیلا
مایا دِیوی	مایا دِیوی	کامنی	کامنی
نِرملا کُماری	نِرملا کُماری	سُدھا	سُدھا
رام کَلی	رام کَلی	شانِتی	شانِتی
پُष्پا	پُشپا	مادھوری	مادھوری
اُمّا دِیوی	اُمّا دِیوی	وینا	وینا
بِیملا دِیوی	بِیملا دِیوی	درِوِیدی	درِوِیدی
کَملا دِیوی	کَملا دِیوی	مالِتی	مالِتی
اَرُणा	اَرُणा	سَرلا	سَرلا
ساوِتری	ساوِتری	سَروِجی	سَروِجی
سِیتا	سِیتا	وِدیّا	وِدیّا
لکشمی	لکشمی	سمِترا	سمِترا
پارِوِتی	پارِوِتی	شِیلا	شِیلا

२८ वां सिर

मुसलमानों के नाम

अमीर उद्दीन
जलील अहमद
लईक उद्दीन
अतीक खां
नसीम अहमद
हुसैन अवास
जाहिद अली
हसन अली
अबरार अहमद
इन्तजार अहमद
हसैन सिद्दीकी
साकिब हुसैन
अली अस्फर
मुहम्मद नबी

जहीन खां
आलमगी
वसीम
जियाउलनबी
नबी बरकत
मेराज खां
तेहसीन खां
नसीमा खातून
कनीज फातमा
अनवरी
रजया बेगम
नरगिस
जहाँ आरा
यासमीन

۴۸ وال سبق

جملے ————— واक्य

- بھوٹ مت بولو۔
 نیک کام کرو۔
 اپنا سبق یاد کرو۔
 دل لگا کر پڑھو۔
 رام کا نام لو۔
 اندھ کو راستہ دکھاؤ۔
 صبح (سویرے) اٹھو اور سیر کو جایا کرو۔
 ماتا پیتا کو سدا خوش رکھو۔
 اپنے دانت روزانہ صاف کیا کرو۔
 صاف کپڑے پہنو۔
 بھوٹ مت بولو۔
 نیک کام کرو۔
 اپنا سبق یاد کرو۔
 دل لگا کر پڑھو۔
 رام کا نام لو۔
 اندھ کو راستہ دکھاؤ۔
 صبح (سویرے) اٹھو اور سیر کو جایا کرو۔
 ماتا پیتا کو سدا خوش رکھو۔
 اپنے دانت روزانہ صاف کیا کرو۔
 صاف کپڑے پہنو۔

میں نے ایک سُندر سپنا دیکھا ہے۔
 موہن اپنے بھائیوں کے ساتھ کھیل رہا ہے۔

چاندنی رات میں تاج محل بھلا لگتا ہے۔
 ہمارے ملک میں شانتی کی ضرورت ہے۔

آپس میں میل ملاپ کے ساتھ رہو۔
 کسی کا دل مت دکھاؤ۔

کُرج تہ نہ سے اِدا دمی کی دُجُجُت نہی رہتی
 قرض لینے سے آدمی کی عزت نہیں رہتی۔

کتاب کی حفاظت کرو۔

ہمارے देश کی प्रधान منتری دندرا گاندھی جی ہیں۔

دہلی کی پردھان منتری اندرا گاندھی جی ہیں۔

دہلی ہمارے ملک کی راجدھانی ہے۔

دہلی ہمارے ملک کی راجدھانی ہے۔

آگرہ میں تاج محل دیکھنے کے لائق ہے۔

آگرہ میں تاج محل دیکھنے کے لائق ہے۔

صبح سویرے سیر کرنا ضروری ہے۔

صبح سویرے سیر کرنا ضروری ہے۔

اچھی خوراک کھانے سے صحت اچھی رہتی ہے۔

اچھی خوراک کھانے سے صحت اچھی رہتی ہے۔

لال قلعہ شاہ جہاں نے بنوایا تھا۔

لال قلعہ شاہ جہاں نے بنوایا تھا۔

— समाप्त —

ختم شد

پانچ روپے کا
کہاں سے لیا تھا؟
نئی سڑک سے۔
کس دوکان سے؟
کس دکان سے؟
ڈیگرا سٹیشنری سٹور سے۔

नंगे सिर धूप में फिरना सेहत के लिये मुज़िर
है।

ننگے سر دھوپ میں پھرنا صحت کے لئے مُضر ہے
 یہ دُکان کرایہ کے لئے خالی ہے۔

मैं खुशबूदार तेल इस्तेमाल करता हूँ।
 میں خوشبودار تیل استعمال کرتا ہوں۔

سوار نے घोڑے کو روسی سے دھڑ (پہڑ) کے ساتھ باندھ دیا۔
سوار نے گھوڑے کو روسی سے درخت کے ساتھ باندھ دیا۔

تुम्हारे भाई की उम्र क्या है ?

تمہارے بھائی کی عمر کیا ہے ؟

میں کوئی وجہ نہیں بتا سکتا کہ وہ تم سے کیوں ناراض ہے
ناراض ہے ؟

میں کوئی وجہ نہیں بتا سکتا کہ وہ تم سے کیوں ناراض ہے
وہ چھاتا جو تم نے مجھ کو دیا تھا، گم ہو گیا ہے۔
وہ چھاتا جو تم نے مجھ کو دیا تھا، گم ہو گیا ہے۔

جو کچھ لے لے جاتا ہے، موسیبت مول لے لے جاتا ہے۔
جو کچھ لے لے جاتا ہے، موسیبت مول لے لے جاتا ہے۔

جو قرض لینے جاتا ہے، مصیبت مول لینے جاتا ہے۔
جو قرض لینے جاتا ہے، مصیبت مول لینے جاتا ہے۔

جس بालک کا کلمہ رخوا گیا ہے اس کا نام بتاؤ۔
جس بालک کا کلمہ رخوا گیا ہے اس کا نام بتاؤ۔

اس کا نام ہے دُرگا داس۔ اس کا نام ہے دُرگا داس۔
اس کا نام ہے دُرگا داس۔ اس کا نام ہے دُرگا داس۔

اس کا کلمہ کتنے کا تھا ؟
اس کا کلمہ کتنے کا تھا ؟

اس کا قلم کتنے کا تھا ؟
اس کا قلم کتنے کا تھا ؟

رام کہتا ہے کہ اس کا بھائی کارخانے میں کام کرتا ہے
 کرتا ہے۔

رام کہتا ہے کہ اس کا بھائی کارخانے میں کام کرتا ہے
 अपना वक्त रायगां (व्यर्थ) न गंवाओ ।

اپنا وقت رائیگاں نہ گنواؤ۔

اس کتاب کی بکری بہت ہوتی ہے۔

اگر تم سچ بولو گے تو میں تم کو معاف کر دوں گا۔

اگر تم سچ بولو گے تو میں تم کو معاف کر دوں گا۔

نہ تو تم میں کچھ عقل ہے اور نہ تم کسی کی بات مانتے ہو
 نतो तुम में कुछ अकल है और न तुम किसी की
 बात मानते हो ।

نہ تو تم میں کچھ عقل ہے اور نہ تم کسی کی بات مانتے ہو
 आज का काम कल पर न छोड़و ।

آج کا کام کل پر نہ چھوڑو

تو دوپہر سے پہلے نہیں جا سکتے۔

تم دوپہر سے پہلے نہیں جا سکتے۔

ڈاکٹر نے मुझ سے کہا کہ کچھ فल نہ खाؤ۔

ڈاکٹر نے مجھ سے کہا کہ کچھ پھل نہ کھاؤ۔

نیردھن بالک نے کہا "کاش میں کسی امیر کے گھر پیدا ہوتا۔"
باپ نے اپنے بیٹے سے کہا، "بھٹ نہ بولو۔"

نیردھن بالک نے کہا "کاش میں کسی امیر کے گھر پیدا ہوتا۔"
باپ نے اپنے بیٹے سے کہا، "بھٹ نہ بولو۔"

باپ نے اپنے بیٹے سے کہا — "بھٹ نہ بولو۔"

اس نے مجھ سے کہا "تمہاری عمر کیا ہے؟"

اس نے مجھ سے کہا "تمہاری عمر کیا ہے؟"

دکاندار نے کہا کہ میں اُدھار نہیں دیتا۔

دکاندار نے کہا کہ میں اُدھار نہیں دیتا۔

میرے پتے نے کہا "میں دہلی جاؤں گا۔"

میرے پتے نے کہا "میں دہلی جاؤں گا۔"

وہ مان گیا کہ اس نے گستاخی کی ہے۔

وہ مان گیا کہ اس نے گستاخی کی ہے۔

کون سا پتہ تھا؟

کون سا پرچہ تھا؟

حساب کا

حساب کا۔

کیسا ہوا؟

کیسا ہوا؟

اچھا ہو گیا ہے۔ میرا رنیا لڑکھائے دو سو میں سے ایک سو

چالیس نمبر ضرور آئیں گے؟

اچھا ہو گیا ہے۔ میرا خیال ہے دو سو میں سے ایک سو چالیس نمبر ضرور آئیں گے۔

۵۳ واں پارہ

سर्व साधारण वार्तालाप

بیکاری نے کہا، "پرماٹما، تم کو بیٹا دے۔"

نویکار نے کہا، "پرماٹما، کرے تم کو پھولوں کے پھول۔"

نویکار نے کہا، "پرماٹما، کرے تم کو پھولوں کے پھول۔"

میں نے اُن سے کہا، "تم کتنے مورکھ ہو۔"

میں نے اُن سے کہا، "تم کتنے مورکھ ہو۔"

میں نے اُن سے کہا، "تم کتنے مورکھ ہو۔"

میرے لیے تو آج سائیکل چلانا بھی مشکل ہے۔

سائیکل یہیں رہنے دو۔ میں شام کو تمہارے گھر پہنچا دوں گا۔

ماسٹر جی نے پانچویں گھنٹے میں حاضری لے لی تھی۔

ہیڈ ماسٹر جی نے مجھ سے کہا تھا کہ تم پھر دیر سے کیوں آئے۔ کیا تمہیں یاد نہیں تھا آج ایک امتحان ہے اب کم پر جرم کیا جائیگا۔ پھر کیا جرمانہ ہوا؟

فیر کیا جرمانہ ہوا؟

جرمانہ کیا کرنا تھا۔ کہنے لگے۔ اچھا جلدی امتحان

کے کمرے میں پہنچ جاؤ۔

۵۷ واں پاٹ

سर्वसाधारणा वार्तालाप

تو مجھے وہاں نہیں بیٹھنا چاہیے جہاں دسرا لڑکا ہو

تمہیں وہاں نہیں بیٹھنا چاہیے جہاں دوسرا لڑکا ہو

وقت پر آیا کرو جیسے کی گوبال آتا ہے

وقت پر آیا کرو جیسے کہ گوبال آتا ہے۔

لو وہ گھنٹی بج گئی

لو وہ گھنٹی بج گئی

ہری وقت جانا (نہٹ) کرتا ہے۔

ہری وقت ضائع کرتا ہے

او ہری! یاد رکھو، پڑو گے

او ہری! یاد رکھو، پڑو گے

بھائی میری طبیعت اچھی نہیں۔

بھائی میری طبیعت اچھی نہیں۔

تو پھر چھٹی کیوں نہیں لے لیتے؟

تو پھر چھٹی کیوں نہیں لے لیتے۔

دودھ کہاں ہے؟

دودھ کہاں ہے؟

بازار سے لے آؤ۔

بازار سے لے آؤ۔

کتنا؟

کتنا؟

دو ڈیڑھ سیر

دو ڈیڑھ سیر

ابھی لایا

ابھی لایا

دودھ کو ٹنڈا کرو

دودھ کو ٹنڈا کرو۔

ٹنڈا ہو گیا

ٹنڈا ہو گیا۔

تو بنا دو لٹری

تو بنا دو لٹری۔

کیا آپ تین گلاس پیئیں گے؟

کیا آپ تین گلاس پیئیں گے؟

نہیں صرف ڈیڑھ گلاس

نہیں صرف ڈیڑھ گلاس

پانی کھائیے گا

پانی کھائیے گا۔

ضرور

ضرور

پانی لے آئے

پانی لے آئے۔

جی

جی!

اور کیا لائے ہو؟

اور کیا لائے ہو؟

سیگریٹ

سیگریٹ۔

آپام!

کیتنے آم لائے ہو؟

دو سیر

تو اب برف بھی لے آؤ

کیتنا برف لے آؤں؟

دو سیر

ابھی لایا

کیتنے کی آئی ہے؟

دو آنے کی

مہنگی ہے

سستی ہے

کیسے؟

اچی اور دو گھنٹے تک چار آنے سیر لے گی۔

آپام تو بھرت مٹیٹے ہیں

سہارن پوری ہیں

اب لستی بناؤ۔

ابھی لائی

کیتنے کی آئی ہے؟

دو آنے کی

مہنگی ہے

سستی ہے

کیسے؟

اچی اور دو گھنٹے تک چار آنے سیر لے گی۔

آپام تو بھرت مٹیٹے ہیں

سہارن پوری ہیں

اب لستی بناؤ۔

اب ہم آپ کے अभیاس کے لیے اردو کے वाक्य
लिख रहे हैं। इनको पहले बोल कर पढ़िये बाद में
इनको बार २ लिखिये इससे आपको शीघ्र ही اردू
का पूरा ज्ञान हो जायेगा।

۴۱ वां पाठ

वाक्य

एक आदमी बैठा है। ایک آدمی بیٹھا ہے
एक मुर्गी लाग़ो ایک مرغی لاؤ
डिब्बे के अन्दर क्या है ? ڈبّے کے اندر کیا ہے
क्या तुमने अपना सबक याद कर लिया है।
کیا تم نے اپنا سبق یاد کر لیا ہے ؟
अभी तक तो नहीं हुआ- ابھی تک تو نہیں ہوا-
क्यों ? کیوں ؟
मैं बाज़ार चला गया था। میں بازار چلا گیا تھا
बाज़ार क्या लेते गये थे ? بازار کیا لینے گئے تھے ?

शरीफ	शरिफ	बिलकीस	بلقيس
मुहम्मद असलम	محمد اسلم	रजिया	رضيه
जहीर खाँ	ظهير خاں	कनीज फात्मा	کنيز فاطمہ
जमील अहमद	جمیل احمد	शमीमा	شمیمہ
रईस उद्दीन	رئيس الدین	नसीमा	نسیمہ
नौशा अली	نوشہ علی	यासमीन	یاسمین
अनवरी बेगम	انوری بیگم	फिरदौस	فردوس
हुसन आरा	حسن آرا	अजीजा	عزیزہ

यहां तक हम आपकी रोजाना प्रयोग में आने वाले शब्दों का पढ़ना और लिखना बतला चुके हैं। हमें आशा है कि अगर आपने यहां तक इस किताब को अच्छी तरह पढ़ लिख लिया तो आप उर्दू के अच्छी माहिर बन जायेंगे।

माधुरी	बादशहुरी	गायत्री	गात्रि
लक्ष्मणा	लक्ष्मि	शान्ती	शान्ति
वीणा	विना	द्रोपदी	द्रोपदी
कामिनी	कामिनी	सुधा	सुधा
सरस्वती	सरस्वती	सरला	सरला
सरोजनी	सरोजनी	उर्मिला	उर्मिला
सुमित्रा	सुमित्रा	पार्वती	पार्वती
मालती	मालती	लक्ष्मी	लक्ष्मी
विमला	विमला	विद्या	विद्या

४० वां पाठ

मुसलमानों के नाम

मुहम्मद नबी	محمد بنی	लईक उद्दीन	لیق الدین
अहमद ग़ली	احمد علی	खलीक उद्दीन	خلیق الدین
मेराजुल नबी	معراج بنی	हकीक खां	حقیق خان
अमीर उद्दीन	امیر الدین	अलीक खां	علیق خان

जसवन्तराय जवन्त रा
नन्दलाल नन्दलाल
शंकरजयकिशन शंकरजयकिशन
लक्ष्मण लक्ष्मण
महेशचन्द्र महेशचन्द्र
महेन्द्रकुमार महेन्द्रकुमार
शिवदयाल शिवदयाल
परमानन्द परमानन्द

किशोरीलाल किशोरीलाल
सुन्दरलाल सुन्दरलाल
बद्रीनाथ बद्रीनाथ
मन्तवालचन्द मन्तवालचन्द
रामप्रसाद रामप्रसाद
शिवप्रसाद शिवप्रसाद
शिवनारायण शिवनारायण
आसानन्द आसानन्द

३६वा पाठ

हिन्दू स्त्रियों के नाम

पद्मावती पद्मावती
पुष्पादेवी पुष्पादेवी
अमृतदेवी अमृतदेवी
प्रकाशकुमारी प्रकाशकुमारी
सुदेशकुमारी सुदेशकुमारी

किरनबाला किरनबाला
राज राज
भगवती भगवती
अरुणा अरुणा
मनोहरदेवी मनोहरदेवी

३८ वां पाठ

हिन्दू पुरुषों के नाम

हर भगवान् हरि बह्गवान्
 गिरधारी लाल गढ़वारी लाल
 सोनो राम सोनो राम
 दीन दयाल दीन दयाल
 ज्ञान चन्द ग्यान चन्द
 कन्हैया लाल कन्हैया लाल
 लेख राज लीख राज
 हरीश चन्द्र हरिश्चन्द्र
 राम लाल राम लाल
 सेवारा म सीवारा म
 दयाल राम दयाल राम
 रूप चन्द रूप चन्द

जगदीश चन्द्र जगदीश चन्द्र
 बोध राज बोध राज
 धूमि मल धूमि मल
 रमेश चन्द्र रमेश चन्द्र
 प्रशोतम दास प्रशोतम दास
 कमल कुमार कमल कुमार
 श्याम कुमार श्याम कुमार
 दुर्गा प्रसाद दुर्गा प्रसाद
 भगवान दास भगवान दास
 बनवारी लाल बनवारी लाल
 राम प्रकाश राम प्रकाश
 जगदीश जगदीश

۳۶ واں پارہ

جااتیاں तथा धर्म सम्बन्धी शब्द

ब्रह्मण	برہمن	नस्ल	نسل
हिन्दू	ہندو	मुसलमान	مسلمان
ईसाई	عیسائی	बौद्ध	بودھ
पारसी	پارسی	अंग्रेज	انگریز
अरबी	عربی	रशियन	رشین
जर्मन	جرمن	यूनानी	یونانی
अमरीकन	امریکن	अफ़ग़ान	افغان
आर्य समाजी	آریہ سماجی	ब्रह्म समाजी	برہم سماجی
जैन	جین	देव समाजी	دیو سماجی
दादुर पन्थी	دادرنپتی	सिख	سکھ
कुम्हार	کھار	कबीर पन्थी	کبیر پنتھی
खत्री	کھتری	चमार	چمسار

दावा	دعوائے	गवाह	गवाह
मुद्दई	مُدَّعی	इकबाल	اقبال
तम्सुक	تمسک	समन	समन
अर्जी	عرضی	बेदखली	बेदखली
नोटिस	نوٹس	राजी नामा	راضی نامہ
रहन	رہن	महज कैद	محض قید
मिसल	مِسل	कब्जा	قبضہ
कैद	قید	मुहरि	محرر
सरंतर कैद	سخت قید	इकरार नामा	اقرار نامہ
वारिस	وارث	बहस	بحث
पेशकार	پیشکار	बयान	بیان
जाल साजी	جلسازی	जमानत	ضمانت
जिरह	جرح	हथकड़ी	ہتھکڑی
मुजरिम	مجرم	सफाई	صفائی
पट्टा	پٹہ	रिहाई	رہائی
फौजदारी	فوجداری	जुर्म	جرم

३५ वां पाठ

इतिहास

तवारीख }
इतिहास }

तुاریخ

सुलह }
صلح }

स्यासत }
سیاست }

(राजनीति) }
راجنیتی }

चुनाव }
چناؤ }

जदीद (अर्वाचीन) }
جدید (ارواچین) }

बदअमनी }
(अशान्ति) }
بد امنی }

आज़ादी }
آزادی }

अमनचैन }
امن چین }

हकूमत }
حکومت }

वज़ीर (मंत्री) }
وزیر (मंत्री) }

३६ वां पाठ

न्यायालय सम्बन्धी शब्द

अदालत }
عدالت }

क़ानून }
قانون }

ज़ुर्म (अपराध) }
جرم (अपराध) }

फ़ैसला }
فیصلہ }

वकील }
وکیل }

नालिश }
نالیش }

३४वां पाठ

विद्यालय सम्बन्धी वस्तुओं के नाम

स्कूल	स्कूल	कालिज	कालिज
हैडमास्टर	हैडमास्टर	डैस्क	डैस्क
मेज़	मेज़	दवात	दवात
कलास	कलास	लायबरेरी	लायबरेरी
स्याही	स्याही	कलम	कलम
निब	निब	हिसाब	हिसाब
पेमाइश	पेमाइश	हिज्जे	हिज्जे
मुहावरा	मुहावरा	फारसी	फारसी
साईंस	साईंस	भूगोल	भूगोल
संस्कृत	संस्कृत	अंग्रेजी	अंग्रेजी
रजिस्टर	रजिस्टर	अखबार	अखबार
फुटबाल	फुटबाल	अलमारी	अलमारी
टेनिस	टेनिस	वज़ीफ़ा	वज़ीफ़ा

३२ वां पाठ

आभूषणों के नाम

हारमाला	हारमाला	कड़े	कूट
नथ	नथ	बुन्दे	बुन्दे
अंगूठी	अंगूठी	चूड़ियाँ	चूड़ियाँ
चूड़ा	चूड़ा	अनन्त	अनन्त
तावीज़	तावीज़	लाक़िट	लाक़िट

३३ वा पाठ

रंगों के नाम

लाल	लाल	हरा	हरा
गुलाबी	गुलाबी	पीला	पीला
नीला	नीला	केसरिया	केसरिया
भूरा	भूरा	आसमानी	आसमानी

३१ वां पाठ

धातों के नाम

सोना	سونا	चाँदी	چاندی
तांबा	تانبه	लोहा	لوہا
कांसा	کالنسا	पीतल	پیتل
जस्त	جست	रंग	رنگ
टीन	ٹین	कोयला	کونله
सीसा	سیسہ	फौलाद	فولاد
पारा	پارہ	शोरा	شورہ
सुहागा	سہاگہ	गन्धक	گندھک
बिल्लौर	بلور	अवरक	ابرک
फिटकरी	فٹکری	सुरमा	سمرہ
नौशादर	نوشادر	हड़ताल	ہڑتال
खड़िया	کھڑیا	सज्जी	سجی
गेरू	گیرو	तूतिया	توتیا

साटन	साٹن	सर्ज	سرج
फलालैन	فلالین	काशमीरा	کشمیر
ऊन	اُون	उस्तरा	اُسترا
काज	کاج	रुई	رُونی
कपास	کپاس	लट्ठा	لٹھا

३० वां पाठ बाजों के नाम

बीन	بین	वीना	ونیا
बासुरी	بانسری	सितार	سِتار
नफ़ीरी	نفیری	ढोल	دھول
तबला	طبلہ	हारमोनियम	ہارمونیم
ग्रामोफोन	گراموفون	पिआनू	پیانو
सारङ्गी	سارنگی	रेडियो	ریڈیو

२६वां पाठ

वस्त्र सम्बन्धी शब्द

कपड़ा	किप्रा	कोट	कोट
कमीज़	कमिज़	पाजामा	पाजामे
धोती	धोती	पतलून	पतलून
वास्कट	वासकट	बनियान	बनियान
चैस्टर	चैस्टर	रुमाल	रुमाल
तौलिया	तौलिया	अंगोछा	अंगोछा
चोली	चोली	अंगिया	अंगिया
टोपी	टोपी	दुपट्टा	दुपट्टा
स्वेटर	स्वेटर	कम्बल	कम्बल
दुशाला	दुशाला	तकिया	तकिया
लिहाफ़	लिहाफ़	चादर	चादर
मलमल	मलमल	बिस्तर	बिस्तर
साटन	साटन	मरवमल	मरवमल

२८वां पाठ

मकान सम्बन्धी शब्द

मकान	مکان	फ़र्श	فرش
द्वार	چھت	अलमारी	الماری
खिड़की	کھڑکی	दरवाज़ा	دروازہ
चटखनी	چٹخنی	कमरा	کمرہ
दीवार	دیوار	रसोईघर	رسوئی گھر
छज्जा	چھجہ	खम्ब	کھمب
बुनियाद	بنیاد	नाली	نالی
परनाला	پرنا لہ	ईंट	اینٹ
गारा	گارا	चूना	چونا
सीमेन्ट	سیمنٹ	पलस्तर	پلستر
सराय	سرائے	मन्दिर	مندر
मस्जिद	مسجد	गिरजा	گرجا
राजमहल	راج محل	मीनार	مینار

२६वां पाठ

शस्त्र और हथियार

कैची	कैंची	सूई	सूई
गुनिया	गुनिया	लोहा	लोहा
टैप	टैप	अंगुशताना	अंगुशताना
आरा	आरा	आरी	आरी
कुल्हाड़ा	कुल्हाड़ा	रन्दा	रन्दा
बरमा	बरमा	हथौड़ा	हथौड़ा
रेती	रेती	परकार	परकार
भट्टी	भट्टी	जमूर	जमूर
कुदाल	कुदाल	बेलचा	बेलचा
हैनी	हैनी	धोंकनी	धोंकनी
चिमटा	चिमटा	चाकू	चाकू
बन्दूक	बन्दूक	पिस्तौल	पिस्तौल
भाला	भाला	बरही	बरही

२६ वां पाठ

खाने पीने की वस्तुएँ

पानी	پانی	शर्बत	شربت
शराब	شراب	दूध	دودھ
मट्ठा	مٹھا	लस्सी	لسی
सिरका	سیرکہ	रोटी	روٹی
दही	دہی	मक्खन	مکھن
डबल रोटी	ڈبل روٹی	मलाई	ملائی
चाय	چائے	अन्डा	انڈا
चीनी	چینی	शोरबा	شوربہ
शहद	شہد	मुरब्बा	مرہ
अचार	اچار	हलुवा	حلوا
मिश्री	مصری	बूरा	پورا
मिठाई	مٹھائی	पकवान	پکوان

कलोजी	कलुन्जी	सोठ	सुन्ठ
हींग	हिंग	तेजपात	तेजपात

२५ वां पाठ

अनाजों के नाम

गैहूं	गैहूं	जौ	जौ
चना	चना	मकई	मकई
चावल	चावल	मटर	मटर
मसूर	मसूर	मूंग	मूंग
अरहर	अरहर	धान	धान
बाजरा	बाजरा	जुवार	जुवार
उरद	उरद	लोबिया	लोबिया

२३ वां पाठ

फूलों के नाम

गुलाब	गुलाब	गेंदा	गिन्दा
चंबेली	चंबेली	कमल	कमल
मौलसिरी	मौलसिरी	नरगिस	नरगिस
मोतिया	मोतिया	सूरज मुखी	सूरज मुखी

२४ वां पाठ

मसालों के नाम

नमक	नमक	लाल मिर्च	लाल मिर्च
काली मिर्च	काली मिर्च	हल्दी	हल्दी
धनिया	धनिया	जीरा	जीरा
लौंग	लौंग	इलायची	इलायची
दारचीनी	दारचीनी	केसर	केसर
सौंफ	सौंफ	जायफल	जायफल

२२ वां पाठ

शाक तरकारियां

आलू	आलू	कदू	कदू
बैंगन	बैंगन	रतालू	रतालू
गोभी	गोभी	सिंघाड़ा	सिंघाड़ा
सोया	सोया	तोरई	तोरई
पालक	पालक	रसभरी	रसभरी
लहसन	लहसन	अदरक	अदरक
मूली	मूली	गाजर	गाजर
करमकल्ला	करमकल्ला	कुलफा	कुलफा
मेथी	मेथी	शलुगम	शलुगम
टमाटर	टमाटर	प्याज़	प्याज़
टिन्डे	टिन्डे	मटर	मटर
अरबी	अरबी	सीताफल	सीताफल

२१वां पाठ

फलों के नाम

आम	آم	अनार	انار
अमरुद	امرو	अंजीर	انجیر
अंगूर	انگور	बेर	بیر
बादाम	بادام	मिठ्ठा	میٹھا
शरीफा	تشریفه	किशमिश	کشمش
नारयल	ناریل	चुकन्दर	چقندر
अखरोट	اخروٹ	सेब	سیب
मूंगफली	مونگ پھلی	खजूर	کھجور
इमली	املی	नीबू	نیبو
नारंगी	نارنگی	शफतालू	شفقالو
शहतूत	شہتوت	तरबूज	تربوڑ
खरबूजा	خربوزه	नाशपाती	ناشپاتی
आलूचा	آلوچہ	फ़ालसे	فالسے
रबीरा	کھیرا	केला	کیلا

२०वा पाठ

सम्बन्धियों के नाम

पिता	پیتا	माता	ماتا
बाबा	بابا	दादी	دادی
नाना	نانا	नानी	نانی
चाचा	چاچا	चाची	چاچی
मामा	ماما	मामी	مامی
भाई	بھائی	बहिन	بہن
पति	پتی	सास	ساس
साला	سالا	बेटा	بیٹا
ससुर	سسر	भतीजा	بھتیجا
बेटी	بیٹی	भांजा	بھانجا
भाजी	بھانجی	बहनोई	بہنوی
भतीजी	بھتیجی	साली	سالی
फूफो	پھوپھی	खाला	خالہ

जबलपुर ज़िल्ले
जौनपुर जौनपुर
करनाल कर्नाल
खण्डवा खण्डवा
फर्रुखाबाद फर्रुखाबाद
मेरठ मेरठ
मुरादाबाद मुरादाबाद
नैनीताल नैनीताल
पटना पटना
पुरी पुरी
रायसिंहनगर रायसिंहनगर
शिमला शिमला
सहारनपुर सहारनपुर
इलाहाबाद इलाहाबाद
पीलीभीत पीलीभीत
फ़ाज़िल्का फ़ाज़िल्का
पानीपत पानीपत

जयपुर जयपुर
जमालपुर जमालपुर
कपूरथला कपूरथला
लखनऊ लखनऊ
मथुरा मथुरा
मिर्जापुर मिर्जापुर
नागपुर नागपुर
पूना पूना
रायपुर रायपुर
सीतापुर सीतापुर
श्रीनगर श्रीनगर
सूरत सूरत
जोधपुर जोधपुर
चन्दौसी चन्दौसी
अयोध्या अयोध्या
हैदराबाद हैदराबाद
फ़िरोज़पुर फ़िरोज़पुर

१६वां पाठ

नगरों के नाम

अजमेर	अजमेर	अमृतसर	अमृतसर
आगरा	आगरा	अलीगढ़	अलीगढ़
बनारस	बनारस	बिन्दावन	बिन्दावन
बाराहबंकी	बाराहबंकी	बीकानेर	बीकानेर
बिजनौर	बिजनौर	कानपुर	कानपुर
कलकत्ता	कलकत्ता	कालीकट	कालीकट
देहली	देहली	धामपुर	धामपुर
देहरादून	देहरादून	गोरखपुर	गोरखपुर
गुरदासपुर	गुरदासपुर	गोंडा	गोंडा
गाज़ीपुर	गाज़ीपुर	गया	गया
हरिद्वार	हरिद्वार	हाथरस	हाथरस
हावड़ा	हावड़ा	हरदोई	हरदोई
इन्दौर	इन्दौर	इटारसी	इटारसी

१८ वां पाठ

देसी औषधियों के नाम

अम्बा हल्दी	अनाबदी	खतमी	खट्ठी
इलायची	लायची	फिटकरी	पिठकरी
एलवा	एलोवा	अकरकरहा	एकरकरहा
कबाबचीनी	कियाचीनी	उन्नाब	उन्नाब
कायफल	कायफल	मुन्डी	मुन्डी
जायफल	जायफल	मुल्हटी	मुल्हटी
केसर	केसर	रसौत	रसौत
काफूर (कपूर)	काफूर	बाल हड़	बाल हड़
गाँवजबाँ	गाँवजबाँ	लौंग	लौंग
गेरू	गेरू	बंसलोचन	बंसलोचन
चन्दन	चन्दन	हींग	हींग
चिरायता	चिरायता	नीलोफर	नीलोफर
जावित्री	जावित्री	लहसोड़े	लहसोड़े

चूंचूकरना *चूंचू*
गुटरगूकरना *गुटरगू*

कायं कांय करना
क़ायें क़ायें करना

१७ वां पाठ

रोगों के नाम

सिर दर्द *सरदुद*

बुरज़ार *बुखार*

पेचिश *पेचिश*

दमा *दमे*

पेटकादर्द *पेटकादर्द*

दाद *दाद*

पथरी *पथरी*

ह्वाजन *ह्वाजन*

चेचक *चेचक*

कानकादर्द *कानकादर्द*

दांतकादर्द *दांतकादर्द*

खाँसी *खाँसी*

ज़ुकाम *ज़ुकाम*

बवासीर *बवासीर*

फोड़ा *फोड़ा*

नासूर *नासूर*

सरसाम *सरसाम*

कब्ज़ *कब्ज़*

बाज़	باز	टिड्डी	طدی
बटेर	بٹیر	जूं	جوں
कोयल	کویل	दीमक	دیمک
उल्लू	آلو	भौरा	بھونرا
चिमगादड़	چمگاڈر	मकड़ी	مکڑی
हंस	ہنس	भींगर	بھینگر
बगुला	بگلا	पतंगा	پتنگا
मुरगाबी	مُرغابی	चिड़िया	چڑیا
चकूर	چکور	बया	بیا
नीलकंठ	نیل کنٹھ	पपीहा	پپہا
मकरवी	مکھی	स्यारस	سیارس

१६ वां पाठ

पशुओं की बोलियों के शब्द

दहाड़ना	دھاڑنا	हिनहिनाना	ہینہانا
गुराना	غُرانا	भोंकना	بھوکنا

१५ वा पाठ

पशु और पक्षी

गाय	गाँ	कौवा	कूँ
बैल	बैल	चोड़ा	गहूँ
चोड़ी	गहूँ	गधा	गदहा
खच्चर	खच्चर	हाथी	हाथी
ऊँट	ऊँट	भैंस	भैंस
बकरी	बकरी	कुत्ता	कुत्ता
शेर	शेर	चीता	चीता
हिरनी	हिरनी	बन्दर	बन्दर
भालू	भालू	भेड़िया	भेड़िया
बारहसिंगा	बारहसिंगा	तोता	तोता
चील	चील	कबूतर	कबूतर
फ़ारख़ता	फ़ाख़ता	बत्तख़	बत्तख़
मोर	मोर	मुर्गा	मुर्गा

१४वां पाठ

व्यवसायों के नाम

राज-मेमार	राज-मेमार	बज़ाज़	बज़ाज़
लुहार	लुहार	किसान	किसान
सुनार	सुनार	कुली	कुली
बढ़ई	बढ़ई	जुलाहा	जुलाहा
हलवाई	हलवाई	गडरिया	गडरिया
माली	माली	धोबी	धोबी
बाबरची	बाबरची	रंगरेज़	रंगरेज़
चमार	चमार	अत्तार	अत्तार
नाई	नाई	खुशानवीस	खुशानवीस
भंगी	भंगी	कलर्क	कलर्क
जोहरी	जोहरी	एडीटर	एडीटर
पन्सारी	पन्सारी	डाक्टर	डाक्टर
घड़ी साज़	घड़ी साज़	वेद्य	वेद्य

१३वां पाठ

चर सम्बन्धी वस्तुएं

चिराग	चराग	चमच	चमच
चक्की	चक्की	गलास	ग्लास
टोकरी	टोकरी	प्याली	प्याली
ईंधन	ईंधन	भाड़	जहारु
घड़ा	गहरा	सिल	सिल
अंगीठी	अंगीठी	मटका	मटका
कलसा	कलसे	प्याला	प्याले
प्रांत	प्रांत	कटोरी	कटोरी
टब	टब	कफ़गीर	कफ़गीर
ढकना	ढकना	चूल्हा	चूल्हा
चाकू	चाकू	देगची	देगची
थाल	थाल	रकाबी	रकाबी

११ वां पाठ

हिन्दी महीन

चैत	चित	असोज	اسوج
बैसाख	बिसाख	कार्तिक	कार्तक
जेठ	जिठ	अगहन	अहन
आसाढ़	आसाढ़	पोह	पोह
सावन	सावन	माघ	माघ
भादों	भादों	फागुन	फागुन

१२ वां पाठ

दिनों के नाम

इतवार	अवार	ब्रह्मस्पतवार	ब्रह्मस्पतवार
सोमवार	सोमवार	शुक्र वार	शुक्र वार
मंगलवार	मंगलवार	सनीचरवार	सनीचरवार
बुधवार	बुधवार		

बगल	बगल	कमर	कमर
बाजू (बांह)	बाजू	हथेली	हथेली
कलाई	कलाई	हाथ	हाथ
नारवुन	नाखन	उंगली	उंगली
अंगूठा	अंगूठा	जांघ	जांघ
घुटना	घुटना	पिंडली	पिंडली
टरवना	टरवना	पैर	पैर

दसवां पाठ अंग्रेजी महीने

जनवरी	जनवरी	जौलाइ	जौलाइ
फरवरी	फरवरी	अगस्त	अगस्त
मार्च	मार्च	सितम्बर	सितम्बर
अप्रैल	अप्रैल	अक्तूबर	अक्तूबर
मई	मई	नवम्बर	नवम्बर
जून	जून	दिसम्बर	दिसम्बर

नवां पाठ

अब हम आप को रोज़ाना बोल-चाल में काम आने वाले शब्दों को लिखने का तरीका बतला रहे हैं। इन की पहिचान खूब अच्छी तरह कर लो। और साथ ही साथ लिखने का अभ्यास भी करो।

शरीर के अंगों के नाम

सिर	سر	बाल	بال
पेशानी (मस्तक)	پیشانی	दिमाग	دماغ
आंख	آنکھ	नाक	ناک
मुंह	منہ	दांत	دانت
ज़बान	زبان	चेहरा	پہرہ
तालू	تالو	हलक	حلق
गर्दन	گردن	सीना	سینہ
फेफड़ा	پھیپھڑا	कलेजा	کلیجہ
गला	گلا	आंत	آنت
पसली	پسلی	पेट	پیٹ

लटका

لٹکا

पटका

پٹکا

खिताब

خطاب

जनाब

جناب

ऋषि

رشی

चार अक्षरी शब्दों के वाक्य

राम आ रहा है

رام آرہا ہے

शंकर कब जायगा

شنکر کب جائے گا

खाना खा लो

کھانا کھاؤ

काम करो

کام کرو

महनत करो

محنت کرو

ग़म मत करो

غم مت کر

अदब से बैठो

ادب سے بیٹھو

नेकी कर

نیکی کر

झूट न बोल

جھوٹ نہ بول۔

नमक रवा

नमक कहा

बात मत कर

बात मत कर

आठवां पाठ

चार अक्षर वाले शब्द

बुलबुल	बुल = ल + ब + ल
मलमल	मल = ल + म + ल
लड़की	लड़ = ल + र + ड + की
माता	मा = म + अ + त + आ
पतला	पत = प + त + ल + आ
गिलास	ग्ल = ग + ल + आ + स
दुनिया	दु = द + उ + न + आ + य + आ
लड़का	लड़ = ल + र + ड + का
बेटा	बे = ब + ऐ + ट + आ
शलगुम	श्ल = श + ल + गु + म

यह बात भी भली प्रकार समझ लेना चाहिये कि जिस प्रकार हिन्दी में "आ" की मात्रा "।" होती है उर्दू में "आ" की आवाज़ प्रगट करने के लिये अलिफ़ के रूप "آ" ऐसा निशान लगा देते हैं। जिस को "मद्दे" कहते हैं। जैसे।

अलिफ़ मद्दे + जीम = आज $\text{آج} = \text{ج} + \text{آ}$

अलिफ़ मद्दे + लाम = आल $\text{آل} = \text{ل} + \text{آ}$

अलिफ़ मद्दे + मीम = आम $\text{آم} = \text{م} + \text{آ}$

अलिफ़ मद्दे + नून = आन

सातवाँ पाठ

तीन अक्षरों वाले शब्दों के वाक्य

राज को बुला

راج کو بلا۔

काम कर

کام کر۔

शाम को आ

شام کو آ۔

रात होगई

رات ہو گئی۔

हटापाठ

तीन अक्षरों की मिलावट वाले शब्द

- नून + मीम + काफ़ = नमक $\text{نمک} = \text{न} + \text{म} + \text{क}$
 अलिफ़ + गाफ़ + रे = अगर $\text{اگر} = \text{अ} + \text{ग} + \text{र}$
 मीम + गाफ़ + रे = मगर $\text{مگر} = \text{म} + \text{ग} + \text{र}$
 रे + अलिफ़ + ते = रात $\text{رات} = \text{र} + \text{अ} + \text{त}$
 बे + अलिफ़ + ते = बात $\text{بات} = \text{ब} + \text{अ} + \text{त}$
 बे + अलिफ़ + टे = बाट $\text{باٹ} = \text{ब} + \text{अ} + \text{ट}$
 रे + अलिफ़ + जीम = राज $\text{راج} = \text{र} + \text{अ} + \text{ज}$
 काफ़ + अलिफ़ + जीम = काज $\text{کاج} = \text{क} + \text{अ} + \text{ज}$
 नून + अलिफ़ + जीम = नाज $\text{ناج} = \text{न} + \text{अ} + \text{ज}$
 काफ़ + अलिफ़ + मीम = काम $\text{کام} = \text{क} + \text{अ} + \text{म}$
 शीन + अलिफ़ + मीम = शाम $\text{شام} = \text{श} + \text{अ} + \text{म}$
 मीम + अलिफ़ + ते = मात $\text{مات} = \text{म} + \text{अ} + \text{त}$

पांचवां पाठ

दो अक्षरों की मिलावट वाले शब्दों
के वाक्य

अब चल

اب چل

काम कर

کام کر

राम चल

رام چل

घर पर चल

گھر پر چل

अब खत ला

اب خط لا

भट पट चढ़

جھٹ پٹ چڑھ

रब से डर

رب سے ڈر

रथ पर चढ़

رکھ پر چڑھ

सब से मिल

سب سے مل

भे जबर नून = भन

كَهْ + ن = كَهْن

भे जेर नून = भिन

كَهْ + ن = كَهْن

भे पेश नून = भुन

كَهْ + ن = كَهْن

चौथा पाठ

अक्षरों की मिलावट से शब्द बनाना
दो अक्षरों की मिलावट

अलिफ़ + बे = अब

ا + ب = اَبْ

जीम + बे = जब

ج + ب = جَبْ

काफ़ + बे = कब

ك + ب = كَبْ

टे + बे = टब

ط + ب = طَبْ

सीन + बे = सब

س + ب = سَبْ

लाम + बे = लब

ل + ب = لَبْ

रे + बे = रब

ر + ب = رَبْ

दाल + बे = दब

د + ب = دَبْ

नून + लाम = नल
 पे + टे = पट
 खे + टे = खट
 नून + टे = नट
 पे + रे = पर
 चे + लाम = चल
 दाल + मीम = दम
 गैन + मीम = गम
 सीन + रे = सर
 लाम + डे = लड़
 मीम + नून = मन
 दाल + रे = दर
 घे + रे = घर
 टे + काफ = ठक
 ते + काफ = तक

न + ल = नल
 प + ट = पट
 क + ट = कट
 न + ट = नट
 प + र = पर
 च + ल = चल
 द + म = दम
 ग + म = गम
 स + र = सर
 ल + र = लड़
 म + न = मन
 द + र = दर
 ग + र = घर
 ठ + क = ठक
 त + क = तक

थ	ते + हे	تھ	=	ت	+	ه
ध	दाल + हे	دھ	=	د	+	ه
ड	डाल + हे	ڈھ	=	ڈ	+	ه
ढ	दे + हे	دھ	=	د	+	ه
फ	प + हे	فھ	=	ف	+	ه
भ	ब + हे	بھ	=	ب	+	ه
म्भ	जीम + हे	جھ	=	ج	+	ه
ठ	टे + हे	ٹھ	=	ٹ	+	ه

इन को दूसरे अक्षरों के साथ इस प्रकार जोड़ते हैं।

फे ज़बर बे =	फाब	فہ	=	ب	فہ
फे ज़ेर बे =	फिब	فہ	=	ب	فہ
फे पेश बे =	फुब	فہ	=	ب	فہ
खे ज़बर लाम =	खल	خہ	=	ل	خہ
खे ज़े लाम =	खिल	خہ	=	ل	خہ
खे पेश लाम =	खुल	خہ	=	ل	خہ

तीसरा पाठ

ह की मिलावट से बनने वाले अक्षर

रव, घ, भ, थ, फ, इत्यादि अक्षरों की जगह उर्दू में अलग अलग अक्षर नहीं हैं। इन के लिखने के लिये " है " का अक्षर मिलाना पड़ता है।

नीचे हम उर्दू भाषा के वह शब्द दे रहे हैं जो "हे (ه)" की मिलावट से बनते हैं। पाठकों को चाहिये कि इन को लिखना तथा पढ़ना भली प्रकार सीख लें। और जब तक अच्छी तरह पहिचानना न आवे तब तक आगे न बढ़ें। अगर बिना पिछले पाठ याद किये आगे बढ़ने की कोशिश की गई तो उन्हें उर्दू भाषा न आसकेगी।

रव	काफ़	+ है		=	ه	+	ک
घ	गाफ़	+ है		=	ه	+	گ
ङ	च	+ है		=	ه	+	چ

जीम ज़बर बे = जब

جَب

जीम ज़ेर बे = ज़िब

جِب

जीम पेश बे = जुब

جُِب

गाफ़ ज़बर लाम = गल

جَل

गाफ़ ज़ेर लाम = गिल

جِل

गाफ़ पेश लाम = गुरु

جُل

रे ज़बर नून = रन

رَن

रे ज़ेर नून = रिन

رِن

रे पेश नून = रुन

رُن

पिछला पाठ अच्छी तरह समझ लेने के
बाद तब आगे बढ़ना चाहिये।
साथ ही लिखना भी सीखते जाइये।

अलिफ़ ज़बर वाव	=	अब	اَو
अलिफ़ ज़ेर वाव	=	इब	اِو
अलिफ़ पेश वाव	=	उब	اُو

अलिफ़ ज़बर हे	=	अह	اَہ
अलिफ़ ज़ेर हे	=	इह	اِہ
अलिफ़ पेश हे	=	उह	اُہ

और इसी प्रकार बे, पे, ते, टे, जीम, इत्यादि तमाम अक्षरों को भी जोड़ा जाता है। यह भी ध्यान रहे कि इन अक्षरों को जोड़ते समय आख़री अक्षर से पहले आने वाले अक्षरों को केवल निशान के तौर पर आधा बनाकर जोड़ते हैं।

जैसे:-

बे ज़बर बे	=	बब	بَب
बे ज़ेर बे	=	बिब	بِب
बे पेश बे	=	बुब	بُب

अलिफ़ पेश काफ़ = उक

اُك

अलिफ़ ज़बर गाफ़ = अग

اَگ

अलिफ़ जेर गाफ़ = इग

اِگ

अलिफ़ पेश गाफ़ = उग

اُگ

अलिफ़ ज़बर लाम = अल

اَل

अलिफ़ जेर लाम = इल

اِل

अलिफ़ पेश लाम = उल

اُل

अलिफ़ ज़बर मीम = अम

اَم

अलिफ़ जेर मीम = इम

اِم

अलिफ़ पेश मीम = उम

اُم

अलिफ़ ज़बर नून = अन

اَن

अलिफ़ जेर नून = इन

اِن

अलिफ़ पेश नून = उन

اُن

अलिफ़ ज़ेर एन = इ

अलिफ़ पेश एन = उ

अलिफ़ ज़बर ग़ैन = अग़

अलिफ़ ज़ेर ग़ैन = इग़

अलिफ़ पेश ग़ैन = उग़

अलिफ़ ज़बर फ़े = ज़फ़

अलिफ़ ज़ेर फ़े = इफ़

अलिफ़ पेश फ़े = उफ़

अलिफ़ ज़बर काफ़ = अक़

अलिफ़ ज़ेर काफ़ = इक़

अलिफ़ पेश काफ़ = उक़

अलिफ़ ज़बर काफ़ = अक

अलिफ़ ज़ेर काफ़ = इक

اع
اع

اغ
اع
اع

اف
اف
اف

اق
اق
اق

اک
اک

अलिफ़ ज़बर स्वाद = अस

अलिफ़ ज़ेर स्वाद = इस

अलिफ़ पेश स्वाद = उस

अलिफ़ ज़बर ज़्वाद = अज़

अलिफ़ ज़ेर ज़्वाद = इज़

अलिफ़ पेश ज़्वाद = उज़

अलिफ़ ज़बर तोय = अत

अलिफ़ ज़ेर तोय = इत

अलिफ़ पेश तोय = उत

अलिफ़ ज़बर ज़ोय = अज़

अलिफ़ ज़ेर ज़ोय = इज़

अलिफ़ पेश ज़ोय = उज़

अलिफ़ ज़बर एन = आ

अस

इस

उस

अज़

इज़

उज़

अत

इत

उत

अज़

इज़

उज़

अज़

इज़

उज़

आ

અલિફ પેશ રે

ઊર

اُ

અલિફ જબર અંડે

અડ

اُط

અલિફ જેર અંડે

ઇડ

اِط

અલિફ પેશ અંડે

ઉડ

اُط

અલિફ જબર જે

અજ

اَز

અલિફ જેર જ

ઇજ

اِز

અલિફ પેશ જે

ઉજ

اُز

અલિફ જબર સીન

અસ

اَس

અલિફ જેર સીન

ઇસ

اِس

અલિફ પેશ સીન

ઉસ

اُس

અલિફ જબર શીન

અશ

اَش

અલિફ જેર શીન

ઇશ

اِش

અલિફ પેશ શીન

ઉશ

اُش

अलिफ़ ज़ेर खे = इख

अलिफ़ पेश खे = उख

اِخ
اُخ

अलिफ़ ज़बर दाल = अद

अलिफ़ ज़ेर दाल = इद

अलिफ़ पेश दाल = उद

اَد
اِد
اُد

अलिफ़ ज़बर डाल = अड

अलिफ़ ज़ेर डाल = इड

अलिफ़ पेश डाल = उड

اُط
اِط
اُط

अलिफ़ ज़बर ज़ाल = अज़

अलिफ़ ज़ेर ज़ाल = इज़

अलिफ़ पेश ज़ाल = उज़

اَز
اِز
اُز

अलिफ़ ज़बर रे = अर

अलिफ़ ज़ेर रे = इर

اَر
اِر

अलिफ़ ज़बर से	=	अस	اَسْ
अलिफ़ ज़ेर से	=	इस	اِسْ
अलिफ़ पेश से	=	उस	اُسْ

अलिफ़ ज़बर जीम	=	अज	اَجْ
अलिफ़ ज़ेर जीम	=	इज	اِجْ
अलिफ़ पेश जीम	=	उज	اُجْ

अलिफ़ ज़बर चे	=	अच	اَچْ
अलिफ़ ज़ेर चे	=	इच	اِचْ
अलिफ़ पेश चे	=	उच	اُचْ

अलिफ़ ज़बर है	=	अह	اَحْ
अलिफ़ ज़ेर है	=	इह	اِहْ
अलिफ़ पेश है	=	उह	اُहْ
अलिफ़ ज़बर खे	=	अख	اَخْ

दो अक्षरी शब्दों में प्रयोग करके बतलाते हैं। ध्यान देकर बार २ पढ़िये, लिखिये और याद कीजिय।

अलिफ़ ज़बर बे = अब

أَب

अलिफ़ ज़ेर बे = इब

إِب

अलिफ़ पेश बे = उब

أُب

अलिफ़ ज़बर पे = अप

أَپ

अलिफ़ ज़ेर पे = इप

إَپ

अलिफ़ पेश पे = उप

أُپ

अलिफ़ ज़बर ते = अत

أَت

अलिफ़ ज़ेर ते = इत

إَت

अलिफ़ पेश ते = उत्त

أُت

अलिफ़ ज़बर टे = अंट

أَٹ

अलिफ़ ज़ेर टे = इट

إَٹ

अलिफ़ पेश टे = उट

أُٹ

दूसरा पाठ

ज़बर, ज़ेर और पेश

जिस प्रकार हिन्दी भाषा में स्वरों की मात्रायें होती हैं उसी प्रकार उर्दू में एराब होते हैं, जिन को ज़बर ज़ेर और पेश कहते हैं, और जो इस प्रकार लिखे जाते हैं।

ज़बर:- (१) इस प्रकार का निशान अक्षर के ऊपर लगाया जाता है, जैसे:-

ज़ेर:- (२) यह निशान अक्षर के नीचे "इ" की मात्रा ज़ाहिर करने के लिये लगाते हैं।

जैसे:- (बि)

पेश:- (३) यह निशान अक्षर के ऊपर "उ" की मात्रा ज़ाहिर करने के लिये लगाते हैं

जैसे:- (बु)

अब हम आपको ज़बर, ज़ेर और पेश को

रवे
डाल
रे
जे
सीन
स्वाद
तोय
एन
फे
काफ़
लाम
नून
है
ये

ख
ड
र
र
स
स
ط
ع
ف
ك
ل
ن
ه
ی
बड़ीये

हे
दाल
ज़ाल
अड़े
जे
शीन
ज़वाद
ज़ोय
गैन
क्राफ़
गाफ़
मीम
वाओ
हमज़ा
ل

ح
و
ط
ر
ش
خ
ظ
غ
ق
ك
م
و
ع

इन अक्षरों को आप बार बार बोल कर कापी
में लिखों अच्छी प्रकार समझने पर अगला पाठ शुरू
करो।

उर्दू टीचर

पहला पाठ

उर्दू में कुल ३० अक्षर होते हैं। उनके नाम तथा उन की पहचान हम नीचे दे रहे हैं।

एक बात यह भी ध्यान देने योग्य है कि उर्दू दायें हाथ की तरफ से लिखी जाती है न कि हिन्दी की तरह बायें हाथ की तरफ से।

उर्दू के अक्षरों की पहचान और उनके नाम

बे	ا	अलिफ़	ا
ते	ب	पे	ب
से	س	टे	س
चे	ج	जीम	ج

दो शब्द

उर्दू भाषा हमारे मुल्क की भाषाओं में अपना विशेष स्थान रखती है, हर वह व्यक्ति जो इस भाषा से अपरचित है यह चाहता है कि वह भी उर्दू जरूर सीख जाये। हाल ही में कुछ पब्लिशरों ने जनता की ऐसी भावना देख कर उर्दू सिखलाने वाली कुछ पुस्तकें छपी हैं, जिनकी संख्या उप्रयास है, इस को महसूस करते हुये हम जनता के लाभ के लिये यह किताब छाप दी है। जिसके द्वारा मामूली हिन्दी जानने वाला व्यक्ति भी कुछ ही दिनों में बहुत कम परिश्रम करके उर्दू का अच्छा ज्ञान प्राप्त कर सकता है।

हमें आशा है कि जनता हमारी इस पुस्तक से अवश्य लाभ उठायेगी।

“प्रकाशक”

कमल पुस्तकालय

श्री गणेशाय नमः

उर्दू टीचर

बिना गुरु के
एक मास में उर्दू सिखलाने
वाली सरल पुस्तक

—प्रकाशक—

कमल पुस्तकालय

1877 गली अहीरान मल्कागंज
देहली

کونسی زبان

سیکھنا چاہتے ہیں؟

ہمارے ہاں

عربی، فارسی، انگریزی، جرمن، فرانسیسی، اطالوی،
ہسپانوی، ترکی، پشتو، بنگالی، پنجابی، کشمیری، سندھی،
اور ہندی بول چال کی تمام کتب مل سکتی

ملک بک ڈپو۔ لاہور